

Inyila Isa

Annabi Maraki naxan sebexi

Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili « Inyila Isa, » a dɔxɔ naani na a ra. Namijɔnmɛ naani nan Inyila Isa xa taruxui sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili nɛ Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Annabi Maraki yi Kitaabui sebe nɛ nɛ tongo saxan jɔndɔn Isa faxa xanbi. A naxa Isa xa dunijeigiri birin masen alako mixie xa a kolon, a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. A a sebe Gireki xui nɛ, kɔnɔ muxu bara a madangi Soso xui ra alako Sosoe fan nɔma a fahaamude a fanyi ra.

Isa xa kaabanako gbegbe sebexi yi Kitaabui kui alako mixi xa a senbe kolon, Ala naxan fixi a ma. A furemae rayalan nɛ, a jinne ragbilen mixie fɔxɔ ra. Annabi Maraki bara wa mixie xa Isa xa xaranyi fan kolon. Isa to mixie xaran Ala xa masenyi ra, e naxa a kolon, a a nɔndi yati yati nan kawandima. A dɔnxɔɛ ra, yi Kitaabui dentege sama Isa faxa ki naxe, a man kelixi faxe ma ki naxe.

Na birin nɔma fahaamui fide won ma, won xa a kolon nde na Isa ra. A lɔnni naxan fixi won ma yi Kitaabui kui, a nɔma won malide won ma dunijeigiri kui, a man nɔma won malide aligiyama. Ala xa a raso won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa

Annabi Maraki naxan sebexi

1

Annabi Yaya kawandi tife

(Matiyu 3:1-12, Luki 3:1-22)

¹ Inyila Isa fɔle nan ya, naxan Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe masenma, naxan findixi Ala xa Di ra. ² A sebexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui,

« N fama n ma xɛɛra rasanbade i ya ra,
a xa kira rabɔɔ i bɛ.

³ A a xui itema gbengberen yire,

«Wo kira yailan Marigi be,
wo sankirae matinxin a ya ra.» »

⁴ Na kui, Yaya Xunxa naxa to gbengberenyi ma. A nu kawandi tima mixie be, e xa e xunxa ye xɔɔra tuubi ra, alako Ala xa e xa yunubie xafari. ⁵ Yudayakae nun Darisalamuka birin nu sigama a yire. E nu e xa yunubie masenma kene ma, Yaya fan nu e xunxama Yuruden xure xɔɔra. ⁶ Nɔxɔme xabe donma nan nu ragoroxi Yaya ma, beleti kiri daaxi nu xirixi a tagi. A nu baloma katoe nun wula kumi nan na. ⁷ A nu kawandi tima, a nu a fala, « Naxan fama fade n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra, n jan xa n felen a xa sankiri luuti yati fulunde. ⁸ N tan bara wo xunxa ye xɔɔra, kɔnɔ a tan Ala Xaxili Seniyenxi nan nagoroma wo ma.»

Isa xunxafe

(Matiyu 3:13-17, Luki 3:21-22, Yaya 1:32-34)

⁹ Na waxati ma, Isa naxa fa keli Nasareti, Galile boxi ma, Yaya naxa a xunxa Yuruden xure xɔɔra. ¹⁰ A fefe te ye xɔɔra temui naxe, a naxa koore to rabi ra, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a ma alo ganbe. ¹¹ Xui nde naxa me keli koore ma, a a masen, « N ma Di maxanuxi nan na i ra. I n kenenxi ki fanyi ra.»

Sentane katafe a xa Isa ratantan

(Matiyu 4:1-11, Luki 4:1-13)

¹² Na xanbi Ala Xaxili naxa Isa xanin gbengberenyi ma. ¹³ Xi tongo naani bun ma, a nu na gbengberen yire, Sentane nu katafe a ratantande. Wula subee nu na naa. Malekee naxa a bun ti.

Isa xa wali fole nun a foxirabire singee

(Matiyu 4:12-22, Luki 4:14-5:11)

¹⁴ Yaya sa xanbi geeli, Isa naxa siga Galile boxi ma Ala xa xibaaru fanyi kawandi ra. ¹⁵ A nu a masenma, « Waxati sugandixi bara a li, Ala xa mangeya niini bara makore. Wo tuubi, wo la Ala xa xibaaru fanyi ra.»

¹⁶ A to nu dangife Galile baa de ra, a naxa Simon nun a xunya Andire to, e yelee wolife, barima yexesuxuie nan nu e ra. ¹⁷ Isa naxa a fala e be, « Wo bira n foxo ra. Temui dangixi, wo nu yexe nan sotoma, kono yakosi n a niyama wo xa nu mixie nan soto n be.» ¹⁸ E naxa e xa yelee lu na keren na, e bira Isa foxo ra. ¹⁹ E to dangi na ra dondoronti, a naxa Sebede xa di Yaki nun a xunya Yaya to, e nu na yelee madegefe e xa

kunkui kui. ²⁰ Isa naxa e xili keren na, e fan naxa e baba Sebede nun walikɛɛ lu kunkui kui, e bira Isa fɔxɔ ra.

Isa jinne kerife

(Luki 4:31-37)

²¹ Isa nun a fɔxirabiree naxa so Kapɛrenamu. Malabu lɔxɔɛ ma, Isa naxa so salide kui, a kawandi ti fɔlɔ. ²² Mixie naxa kaaba a xa xaranyi ma, barima a mu nu luxi alɔ e xa seriye karamɔxɔɛ. A tan nu wɔyenma mange senbe nan na. ²³ Na waxati yati, xeme nde pinne nu naxan fɔxɔ ra, a naxa sɔnxɔɛ rate fɔlɔ e xa salide banxi kui, ²⁴ « Isa Nasaretika, i waxi munse xɔn ma muxu be? I faxi muxu sɔntɔde ne? N a kolon mixi naxan lanxi i ma. Ala xa Seniyentɔɛ nan na i ra.» ²⁵ Isa naxa wɔyen a ma a xɔrɔxɔɛ ra, « I sabari. Gbilen yi xeme fɔxɔ ra.» ²⁶ Jinne naxa xeme raketun a ra, a sɔnxɔ, a fa gbilen a fɔxɔ ra. ²⁷ Birin de naxa ixara, e nu fa e bore maxɔrin, « Munse yi ki? Xaranyi neene a nun senbe! Hali jinnɛe, a e yamarima, e a xui rabatu.» ²⁸ A mu bu, a xili naxa din Galile bɔxi yire birin na.

Isa Simɔn bitanyi nun furema gbegbe rayalanfe

(Matiyu 8:14-17, Luki 4:38-41)

²⁹ E to mini salide kui, Isa nun Yaki nun Yaya naxa siga Simɔn nun Andire xɔnyi. ³⁰ Simɔn bitanyi ginema nu saxi, a fate wolenxi. E naxa a xa fe fala Isa be keren na. ³¹ Isa naxa a maso gine ra, a a belexe suxu, a a rakeli. Fure naxa a bepin, a naxa e bun ti fɔlɔ.

³² Nunmare to so, soqe naxa dula, mixie naxa fa furemae birin na a xɔn, a nun jinnɛe biraxi naxee fɔxɔ ra. ³³ Taa birin naxa e malan naade ra. ³⁴ A naxa furema gbegbe rayalan, fure mɔoli wuyaxi nu naxee ma. A naxa jinne gbegbe fan kerɩ mixie fɔxɔ ra, kɔnɔ a mu tin jinnɛe xa wɔyen, barima e nu a kolon.

Isa kawandi tife Galile bɔxi ma

(Matiyu 4:23, Luki 4:42-44)

³⁵ Subaxe ma, Isa naxa keli, a naxa mini wula i Ala maxandide. ³⁶ Simɔn nun a booree ya koto naxa mɔ Isa fende. ³⁷ E to a to, e naxa a fala a be, « Birin na i fenfe.» ³⁸ Isa naxa e yaabi, « Won xee taa gbete naxee na be rabilinyi alako n xa kawandi raba menni fan, barima n faxi na nan ma.» ³⁹ A naxa siga Galile bɔxi birin ma, a nu kawandi ti e xa salide banxie kui, a nu jinnɛe fan kerɩ mixie fɔxɔ ra.

Kune kanyi rayalanfe

(Matiyu 8:1-4, Luki 5:12-14)

⁴⁰ Kune kanyi nde naxa fa Isa yire, a a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, « Xa i tin, i noma n naseniyende.» ⁴¹ Isa naxa kinikini a ma. A naxa a belexe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, « N tinxi. I xa seniyen.» ⁴² Kune fure naxa ba xeme ma keren na, a naxa seniyen. ⁴³ Isa to a ragbilen, a naxa a matintin a ra ⁴⁴ yi masenyi ra, « I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i yete dentegbe serexedube be, i serexe ba i xa seniyenyi xa fe ra, alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe. Na findima seedenoxoya nan na e be.» ⁴⁵ Kono xeme to siga, a naxa so yi fe tagi rabafe birin be, a nu a xibaaru rayensen ye. Na naxa a niya Isa mu no sode taa kui sonon kene ma. Fo a to nu sa luma taa fari ma mixi yo mu sabatixi dennaxe. Mixie fan nu kelima yire birin fafe ra a yire.

2

Namate rayalanfe

(Matiyu 9:1-8, Luki 5:17-26)

¹ Xi ndee to dangi, Isa man naxa gbilen Kaperenamu, mixie fa a me a a na banxi. ² Nama gbegbe naxa fa a yire, banxi kui naxa rafe, tide naxa jon tande birin ma. Isa naxa e kawandi Ala xa masenyi ra. ³ Mixi ndee naxa fa namate ra Isa xon. Xeme naani nan nu a xaninfe. ⁴ Kono pama to nu gbo, e mu nu noma e makorede Isa ra. Na kui, e naxa banxi fari yire nde maba Isa yailanyi. E naxa namate ragoro menni ra a xa sade fari. ⁵ Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, « N ma di, i xa yunubie bara xafari.» ⁶ Seriyen karamoxo ndee nu dodoxi naa, e naxa e xaxili rapere, ⁷ « Yi woyenma yi mooli ra munfe ra? A na Ala rasotofe ne yi ki! Nde noma yunubie xafaride, bafe Ala keren na?» ⁸ Isa naxa e xa mapoxunyi kolon a xaxili ma keren na. A naxa a fala e be, « Munfe ra yi mapoxunyi mooli na wo boje ma? ⁹ Woyenyi mundun sooneya, a falafe yi namate be, <I xa yunubie bara xafari,> ka a falafe a be, <Keli, i xa sade tongo, i jere?» ¹⁰ N xa a masen wo be a Adama xa Di noma yunubi xafaride dunja ma.» Isa naxa a masen namate be, ¹¹ « N naxe i be, keli, i i xa sade tongo, i siga i xonyi.» ¹² A naxa keli keren na, a a xa sade tongo, a mini birin ya xori. Nama birin de naxa ixara, e nu fa Ala matoxo, « Han to muxu singe mu nu yi jondon to.»

Lewi birafe Isa foxo ra

(Matiyu 9:9-13, Luki 5:27-32)

¹³ Isa man naxa goro baa de ra. Nama birin naxa fa a yire, a nu e kawandi. ¹⁴ A to nu dangife, a naxa Alifa xa di Lewi to, a doxoɔi duuti maxilide. A naxa a fala a be, « Bira n foxo ra.» Lewi naxa keli, a bira a foxo ra.

¹⁵ Loxo nde Isa nun a foxirabiree nu na e degefe Lewi xonyi. Duuti maxilie nun yunubitoe gbegbe fan nu na, e birin nu e degefe yire keren, barima na mixi mooli wuyaxi nu bara bira Isa foxo ra. ¹⁶ Seriyɛ karamoxo naxee nu na Farisenie ya ma, e to Isa to a dege ra e nun duuti maxilie nun yunubitoe, e naxa a foxirabiree maxorin, « Munfe ra Isa nun duuti maxilie nun yunubitoe e degema yire keren?» ¹⁷ Isa to na me, a naxa e yaabi, « Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na a ma. N mu faxi tinxintoe xa xilide. N faxi yunubitoe nan xilide.»

Isa maxorinfe sunyi ma

(Matiyu 9:14-17, Luki 5:33-39)

¹⁸ Annabi Yaya foxirabiree nun Farisenie to nu na sunyi, mixie naxa fa Isa maxorinde, « Munfe ra Yaya foxirabiree nun Farisenie foxirabiree sunyi suxuma, konɔ i gbee tan mu sunma?» ¹⁹ Isa naxa e yaabi, « Ginefenyi xa futixiri xulunyi, a booree noma sunyi suxude a na e fe ma temui naxe? Xa e nun ginefenyi na a ra, e mu noma sunde. ²⁰ Loxoe fama, ginefenyi bama ne e ya ma. Na waxati tan, e sunyi suxuma ne. ²¹ Mixi yo mu dugi fori lonpoma dugi neene ra, xa na mu a ra na dugi neene xuntunyi dugi fori ibendunma, dugi iboo dangi a singe ra. ²² Mixi yo man mu weni neene sama lebe fori kui, xa na mu a ra na weni neene na funtu, weni lebe fori bulama ne. Na kui, weni yo, lebe yo, a kanyi ganma ne e birin na. A lan ne weni neene xa sa lebe neene nan kui.»

Malabu loxo xa seriye

(Matiyu 12:1-21, Luki 6:1-11)

²³ Malabu loxo nde, Isa nun a foxirabiree nu perefe sankira ma xee tagi. E to nu dangife, a foxirabiree naxa mengi tonsoe nde ba folo. ²⁴ Na kui, Farisenie naxa woyen Isa be, « Munfe ra e na malabu loxo seriye matandife?» ²⁵ Isa naxa e yaabi, « Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaame to a suxu, a tan nun naxee nu na a foxo ra? ²⁶ A so ne Ala xa banxi kui, Abiyatari nu findixi serexedube kuntigi ra temui naxe, a taami don naxan fixi Ala ma, a nde so a foxirabiree fan yi ra, hali a to mu nu daxe mixi yo xa na don, fo serexedube.» ²⁷ Isa man naxa a masen e be, « Malabu loxo na mixi nan be, mixi

xa mu daaxi malabu lɔxɔɛ bɛ. ²⁸ Na kui, Adama xa Di findixi Marigi nan na hali malabu lɔxɔɛ xun ma.»

3

Fe fanyi rabafe malabu lɔxɔɛ ma

(Matiyu 12:9-21, Luki 6:6-11)

¹ Isa man naxa so salide kui. A naxa xeme nde li naa, naxan belexe tuuxi a ma. ² Farisenie nu e ya tixi Isa ra e xa a mato xa a a rayalanma malabu lɔxɔɛ ma, alako e xa no a kalamude fe nde ma. ³ Isa naxa a fala xeme be naxan belexe tuuxi a ma, « Keli, i fa ti be, jama tagi.» ⁴ A naxa e maxarin, « A daxa fe fanyi nan xa raba malabu lɔxɔɛ, ka fe paaxi? Nii rakisife nan daxa ka nii sontɔfe?» Kono mixi yo mu a yaabi. ⁵ Isa xonoxi naxa e mato, a boɲe tɔɔɔxi ki fanyi barima kinikinitare nan nu e ra. A naxa a fala xeme be naxan belexe tuuxi a ma, « I belexe itala.» A naxa a itala, a belexe naxa yalan. ⁶ Farisenie naxa mini keren na, e tan nun Herode foxirabiree naxa sa malanyi raba Isa xili ma. E naxa kira fen folo Isa faxafe ma.

Nama malanfe Isa yire

(Matiyu 4:23-25, 12:15-16, Luki 6:17-19)

⁷ Isa naxa keli naa e nun a foxirabiree, e naxa siga baa de ra. Nama gbegbe naxa bira e foxo ra kelifɛ Galile, Yudaya, ⁸ Darisalamu, Idumeya, Yuruden naakiri, a nun Tire nun Sidon nabilinyie. Nama nu bara a me Isa nu na fee naxee rabafe. Na nan a to e gbegbe naxa fa a yire. ⁹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, e xa kunkui nde xiri a be baa de ra, alako jama naxa fa a xeten. ¹⁰ Barima a to nu bara mixi gbegbe rayalan, furemae birin nu katama e xa e belexe din a ra. ¹¹ Ninnee nefe Isa to, e nu birama a bun ma, e nu gbelegbele, « Ala xa Di nan na i ra.» ¹² Kono Isa naxa tonyi dɔxo e ma e naxa mixie rakolon a xa fe ma.

Isa foxirabire fu nun firin sugandife

(Matiyu 10:1-4, Luki 6:12-16)

¹³ Na xanbi, Isa naxa te geya fari. A naxa mixie xili a waxi naxee xon, e fan naxa fa a fe ma. ¹⁴ A naxa foxirabire fu nun firin sugandi, alako e xa lu a seeti ma, a man xa e xee kawandi rabade, ¹⁵ a man xa senbe fi e ma pinne kerife ra mixie foxo ra. ¹⁶ A mixi fu nun firin nan sugandi: Simon, a naxan xili sa Piyeri, ¹⁷ Yaki, Sebede xa di, nun Yaya,

Yaki xunya, (a naxa yi firinyie fan xili sa Bowanerige, na nan falaxi « sesarinyi xa die»), ¹⁸ Andire, Filipu, Barotolome, Matiyu, Tomasi, Alifa xa di Yaki, Tadayo, Simɔn Kanaanka, ¹⁹ nun Yudasi Isikariyoti naxan Isa yanfa, a a sa mixi kobie belexe.

Xaxili Seniyenxi rasotofe

(Matiyu 12:22-33, Luki 11:14-23, 12:10)

²⁰ Na xanbi, e naxa gbilen banxi, kɔnɔ pama man naxa e malan e yire. E pan mu nɔ e degede. ²¹ Isa xa mixie to a me, e naxa siga a foxo ra, barima e nu a falafe, « A bara daxu.»

²² Seriyɛ karamoxo naxee keli Darisalamu, nee fan nu a falafe, « A jinnɛe kerima pinne mange Belesebulu nan saabui ra.» ²³ Isa naxa e xili, a taali sa e be, « Sentane noma Sentane keride? ²⁴ Xa pamane a yete gere lantareya kui, na pamane mu xanma. ²⁵ Xa denbaya fan a yete gere lantareya kui, na denbaya mu xanma. ²⁶ Sentane fan, xa a a yete gere lantareya kui, a xa fe bara jon, a a yete kanama ne. ²⁷ Wo xa a kolon, mixi yo mu noma sode senbema xa banxi kui, a a harige ba a yi ra, xa a mu a xiri sinden. Na temui, a noma ne a harige birin mupade.»

²⁸ « N xa nondi fala wo be, Ala dipema ne adamadie xa yunubi nun marasotoe birin ma, ²⁹ kɔnɔ mixi naxan Ala Xaxili Seniyenxi rasotoma, na yunubi tan mu noma xafaride na kanyi be abadan.» ³⁰ Isa yi fe birin masen ne e be, barima e nu a falafe ne, « Ninne kanyi na a ra.»

Isa xa denbaya

(Matiyu 12:46-50, Luki 8:19-21)

³¹ Isa nga nun a xunya xememae naxa fa, e ti tande, e mixi xee Isa xilide. ³² Nama nu doxoxi Isa rabilinyi. E naxa a fala a be, « I nga nun i xunyae na tande, e wama wo xa de masara.» ³³ Isa naxa e yaabi, « Nde findixi n nga nun n xunyae ra?» ³⁴ A naxa a ya rage mixie tagi naxee nu doxoxi a rabilinyi, a fa a masen, « A mato, n nga nun n xunyae nan ya. ³⁵ Mixi yo naxan Ala waxonfe rabama, na kanyi nan findixi n xunya xemema, n maagine, nun n nga ra.»

4

Xe rawali xa taali

(Matiyu 13:1-23, Luki 8:4-15)

¹ Isa man naxa kawandi ti fɔlɔ baa dɛ ra. Nama gbege to e malan, a naxa sa dɔxɔ kunkui kui, jama naxa lu baa dɛ ra. ² A naxa fe wuyaxi masen e bɛ taalie ra. A xa kawandi kui, a naxa a masen e bɛ, ³ « Wo wo tuli mati. Xɛ rawali nde nan mini sansi xɔri garansande. ⁴ A to nu sansi xɔri garansanma, xɔri ndee naxa bira sankira xɔn, xɔnie naxa fa, e e don gbiki. ⁵ Xɔri ndee fan naxa bira gɛmɛ yire, bende mu gbo dennaxɛ. Nee naxa bula mafuren na, barima na bende mu tilin. ⁶ Kɔnɔ soɛ to xɔnɔ, na sansie naxa ragan, e xara gben, barima sanke mu nu na e bɛ. ⁷ Sansi xɔri ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana, e mu bogi yo ramini. ⁸ Sansi xɔri ndee fan naxa bira bende fanyi ma. Na xɔrie tan, e keren keren birin sansie naxa tɔnsɔɛ ramini, ndee naxa xɔri tongo saxan namini, ndee xɔri tongo senni, ndee xɔri kɛmɛ.» ⁹ Na xanbi, a naxa a masen, « Xa wo tuli fe mɛma, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁰ Isa to lu a xati ma, a fɔxirabire fu nun firinyie a nun naxee nu na a rabilinyi, e naxa a maxɔrin a xa taalie ma. ¹¹ A naxa a masen e bɛ, « Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangɛya niini gundo kolon, kɔnɔ mixi gbɛtɛ tan fe birin mɛma taali wɔyenyie nan na, ¹² alako

«E xa fe to a fanyi ra, kɔnɔ e naxa a igbɛ.

E xa fe mɛ a fanyi ra, kɔnɔ e naxa a fahaamu.

Na rabaxi nɛ alako e naxa fa e ya rafindi Ala ma, Ala fa diɲɛ e ma.» »

¹³ A naxa e maxɔrin, « Wo to mu fa yi taali kui kolonxi, wo taali gbɛtɛ kolonma di? ¹⁴ Xɛ rawali naxan sansi xɔri garansanma, a maniya mixi ra naxan Ala xa masenyi kawandima. ¹⁵ Mixi ndee maniyaxi na sansi xɔrie ra naxee bira kira xɔn. E nɛfɛ Ala xa masenyi mɛ, Sentanɛ a ba e xaxili ma. ¹⁶ Sansi xɔri naxee bira gɛmɛ yire, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mɛma, e a suxu mafuren sɛɛwɛ ra. ¹⁷ Kɔnɔ sanke to mu na e bɛ, e xa danxaniya mu buma. Tɔɔrɛ nun jaxankatɛ na e li Ala xa masenyi xa fe ra, e gbilenma nɛ Ala xa fe fɔxɔ ra keren na. ¹⁸ Sansi xɔri naxee bira tunbe kunsie tagi, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mɛma, ¹⁹ kɔnɔ yi dunija kɔntɔfili, nun naafuli xɔli, nun fe gbɛtɛ xɔli nan e suxuma han e Ala xa masenyi bɛɲin. Na kui, Ala xa masenyi mu nɔma e bɔɲɛ masarade. ²⁰ Sansi xɔri naxee bira bende fanyi tan ma, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mɛma, e man a suxu, a e bɔɲɛ masara. Xɔri keren bogi tongo saxan naminima, ndee bogi tongo senni, gbɛtɛ fan bogi kɛmɛ.»

Lanpui xa taali

(Luki 8:16-18)

²¹ Isa man naxa a masen e be, « Lanpui noma dɔxode debe bun ma, xa na mu sade bun ma? A mu dɔxoma lanpui dɔxose xa fari? ²² Barima se naxan birin nɔxunxi, fo a birin xa makenen. Se naxan birin findixi gundo ra, fo a birin xa sa kene ma. ²³ Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

²⁴ Isa man naxa a masen e be, « Wo wo jɔxo sa n ma masenyi xon. Wo maniyase naxan nawalima booree be, na nan nawalima wo fan be, Ala man nde sa a xun. ²⁵ Fahaamui kanyi xa fahaamui xun masama, kono fahaamutare, hali a naxan di maɔxunxi a gbe ra, na fama bade a yi ra.»

Sansi xori xa taali

²⁶ Isa man naxa a masen, « Ala xa mangeya maniyaxi xeme nan na naxan sansi xori garansanma xe ma. ²⁷ Xa a xife, xa a mu xife, ke nun yanyi, sansi bulama ne, a te, kono a tan mu a kolon na rabama kiyoki. ²⁸ Bɔxi nan sansi ramoma a yete ma. A bulama ne sinden, a te, a tonsɔe mini, a xori fa rafe. ²⁹ A nefe mo, a kanyi a xabama ne, barima a xaba temui bara a li.»

Konde xori xa taali

(Matiyu 13:31-35, Luki 13:18-19)

³⁰ Isa man naxa a masen, « Won noma Ala xa mangeya misaalide munse ra? Won noma a xa fe masende taali woyenyi mundun na? ³¹ A maniyaxi konde xori nan na. A ne sima bɔxi temui naxe, a xori xurun bɔxi sansi birin be, ³² kono xa a bara bula, a findi a ra, a bili nun a salonyie gboma dangife sansi birin na, xonie nu fa e tee sa a kon na, niini bun ma.»

³³ A nu mixie kawandima yi taali woyenyi mooli gbegbe nan na e xaxili bere ra. ³⁴ A jan mu nu masenyi yo tima e be xa taali daaxi xa ma ra. Kono xa e nun a foxirabiree doro bara lu a ra, a nu a birin tagi rabama ne e be.

Isa foye belebele raxarafe

(Matiyu 8:23-27, Luki 8:22-25)

³⁵ Nunmare to so na lɔxɔe kerenyi, Isa naxa a fala a foxirabiree be, « Won xee naakiri ma.» ³⁶ A foxirabiree naxa keli jama xun, e Isa xanin kunkui kui a nu naxan kui.

E naxa kunkui gbetee fan xanin. ³⁷ Foye belebele naxa keli baa ma, mɔrɔnyi nu fa sa kunkui kui. ³⁸ Kɔnɔ Isa tan nu na xife kunkui xɔre ra, a xunyi saxi xunsase ma. A fɔxirabiree naxa fa a raxunu, e a fala a be, « Karamɔxo, i mu kɔntɔfilixi won faxafe ra?» ³⁹ Isa to xunu, a naxa xaape foye ma, a fa baa yamari, « Dundu! I raxara!» Foye naxa iti, baa naxa raxara yen! ⁴⁰ Isa fa e maxɔrin, « Wo gaaxuxi munfe ra? Han ya danxaniya mu na wo be?» ⁴¹ E fan naxa gaaxu ki fanyi, e nu a fala e bore be, « Nde lanxi yi ma? Hali foye nun baa, e a xui rabatuma.»

5

Isa jinnɛe kerife Gadaraka fɔxo ra

(Matiyu 8:28-34, Luki 8:26-39)

¹ Isa nun a fɔxirabiree naxa fa naakiri ma, Gadara bɔxi ma. ² Isa to goro kunkui kui, xeme nde naxa fa a ralande, jinne nu naxan fɔxo ra. A nu kelixi gaburie yire, ³ barima a nu sabatixi menni ne. Mixi yo mu nu noma a xiride sɔnɔn, hali yɔlɔnxɔnyi ra. ⁴ Sanya wuyaxi, e nu bara wure balan a sanyie ma, e yɔlɔnxɔnyi balan a belexee fan ma. Kɔnɔ a nu yɔlɔnxɔnyie bolonma ne, a wuree fan birin igira. Mixi yo mu nu na naa naxan noma a ra. ⁵ Kɔe nun yanyi a nu na gaburie yire ne, a nun geyae fari. A nu gbelegbelema, a nu a yete maxɔnɔ geme ra.

⁶ A to Isa to keli yire makuye, a naxa a gi, a sa suyidi a be. ⁷ A naxa gbelegbele, « Isa, i tan Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di, i wama munse xɔn ma n be? N bara i mayandi Ala xa fe ra, i naxa n jaxankata.» ⁸ Isa nu bara a yamari, « I tan jinne, gbilen yi xeme fɔxo ra.» ⁹ Isa man naxa a maxɔrin, « I xili di?» A naxa a yaabi, « N xili ne Gali, barima muxu gali nan a ra.» ¹⁰ A naxa Isa mayandi ki fanyi, a a naxa e kerɩ na bɔxi ma.

¹¹ Xɔse gali nu na e demadonfe geya nde ma. ¹² Ninnɛe naxa Isa mayandi, « Muxu raso yi xɔsee alako muxu xa lu e fate.» ¹³ Isa naxa tin. Ninnɛe naxa gbilen na xeme fɔxo ra, e so xɔsee. Xɔsee naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sin baa ma. E wulu firin nan nu a ra. E birin naxa madula, e faxa.

¹⁴ Naxee nu na xɔsee demadonfe, e naxa e gi. E naxa sa na fe fala taakae nun daaxakae be, mixie fan naxa siga na fe matode. ¹⁵ E to Isa yire li, e naxa na xeme to jinne gali nu naxan fɔxo ra, a dɔxɔxi, sose ragoroxi a ma, a bara xaxili sɔto. Na naxa e gaaxu. ¹⁶ Naxee nu bara a to Isa jinnɛe kerixi xeme fɔxo ra ki naxe, a nun naxan naba xɔsee ra, e naxa a tagi raba e birin be. ¹⁷ Na xanbi, naakae naxa so Isa mayandife alako a

xa keli e xa bɔxi ma.

¹⁸ Isa to nu bakife kunkui kui, jinnɛe nu xeme naxan fɔxɔ ra, a naxa Isa mayandi a e birin xa lu a ra. ¹⁹ Kɔnɔ Isa mu tin, a a fala a bɛ, « Gbilen i xɔnyi, i xa mixie yire. Sa dentege sa e bɛ, Marigi fe naxan birin nabaxi i bɛ, a nun a kinikinixi i ma ki naxe.» ²⁰ Xeme naxa siga, a sa na bɔxi isa fɔlɔ, naxan xili Taa Fu. Isa naxan birin nabaxi a bɛ, a naxa a tagi raba naakae bɛ, birin naxa kaaba.

Ginɛdimɛdi rakelife faxe ma

nun gine gbete rayalanfe

(Matiyu 9:18-26, Luki 8:40-56)

²¹ Isa man to giri naakiri ma kunkui kui, jama gbegbe naxa e malan a yire baa de ra. ²² Salide yarerati nde naxa fa a xɔn naxan xili Yayiru. A to Isa to, a naxa suyidi a bɛ. ²³ A naxa a mayandi ki fanyi, « N ma di gine na a nii magagafe! Yandi, fa i fa i belexe sa a ma alako a xa yalan, a xa kisi.» ²⁴ Isa naxa siga a fɔxɔ ra. Nama gbegbe fan naxa bira Isa fɔxɔ ra, e nu fa a xeten.

²⁵ Gine nde nu na e ya ma naxan xa kike wali mu nu a itima je fu nun firin bun ma. ²⁶ A nu bara tɔɔɔ seriba wuyaxi yi, a a harige birin so e yi ra, kɔnɔ a mu fisa. A xa fure xun nu masama nan tui. ²⁷ A to nu bara Isa xa fe me, a naxa so jama tagi, a fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma ra. ²⁸ Barima a nu bara a fala a yete bɛ, « Xa n nɔ n belexe dinde Isa xa donma ra gbansan, n yalanma ne.» ²⁹ A xa kike wali naxa dan keren na, a naxa a kolon a fate ma a a bara yalan. ³⁰ Isa naxa a kolon keren na a senbe nde bara mini a fate yi kaabanako rabafe ra. A naxa a ya rafindi jama ma, a maxɔrinyi ti, « Nde a belexe dinxi n ma donma ra?» ³¹ A fɔxirabiree naxa a fala a bɛ, « I mu jama toxi e i xetenfe ki naxe? I man nu fa maxɔrinyi ti, <Nde dinxi n na?> » ³² Kɔnɔ Isa naxa a ya rage a xa a kanyi kolon.

³³ Gine to a kolon fe naxan a sɔtɔxi, a naxa gaaxu han a seren. A naxa suyidi Isa bɛ, a nɔndi birin fala a bɛ. ³⁴ Isa naxa a fala gine bɛ, « N ma di, i xa danxaniya bara i rayalan. Siga bɔnesa kui, i xa tɔɔɔ bara ba i ma.»

³⁵ Isa to nu wɔyenfe, mixi ndee naxa fa kelife salide yarerati xɔnyi, e a fala a bɛ, « I xa di gine bara faxa. Hali i mu karamɔxɔ tɔɔɔ sɔnɔn.» ³⁶ Kɔnɔ Isa mu e xui danxun. A naxa a fala salide yarerati bɛ, « I naxa gaaxu. I tan xa la Ala ra tun.» ³⁷ Isa mu tin mixi yo xa bira a fɔxɔ ra, fo Piyeri, Yaki, nun Yaya, Yaki xunya. ³⁸ E to salide yarerati xɔnyi

li, Isa naxa mixie li, e wafe, e gbelegbelefe. ³⁹ A to so banxi kui, a naxa e maxorin, « Wo wafe munfe ra? Wo gbelegbelema mun ma? Yi dimedi mu faxaxi. A na xife ne.» ⁴⁰ Kono e tan naxa so a mayelefe.

Isa to e birin namini, a naxa so dimedi saxi dennaxe, a tan nun a foxirabiree, a nun di baba, nun a nga. ⁴¹ Isa naxa a suxu a belexe ma, a a fala a be, « Talita kumi». Na nan falaxi e xa xui, « Ginedimedi, n naxe i be, keli!» ⁴² Ginedimedi naxa keli keren na, a a pere. A je fu nun firin nan nu a ra. Naxee nu na, e naxa kaaba ki fanyi, e birin de naxa ixara. ⁴³ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa yi fe tagi raba mixi yo be. A naxa a fala e be e xa donse fi temedi ma.

6

Nasaretikae tondife lade Isa ra

(Matiyu 13:53-58, Luki 4:16-30)

¹ Isa naxa keli menni, a siga a xonyi, a moxi dennaxe. A foxirabiree naxa bira a foxo ra. ² Malabu loxo, a naxa mixie kawandi folo salide kui. Mixi gbege naxa a xui me. E de naxa ixara, e e bore maxorin, « Nde yi masenxi yi be? A lonni mundun sotoxi yi ki? A noxi yi kaabanako fee rabade di? ³ Kamuderi xa mu a ra, Mariyama xa di? Yaki, Yusufu, Yuda, nun Simon taara xa mu a ra? A xunya ginemae fan mu na won ya ma be?» Na kui, e mu la a ra, e xono a ma.

⁴ Isa fan naxa a masen e be, « Namiponme binyaxi yire birin, fo a xonyi, a baribooree, nun a ngaxakerenyie tagi.» ⁵ Isa mu no kaabanako yo rabade naa, fo a to a belexe sa furema keren keren ma, a e rayalan. ⁶ Isa naxa kaaba e xa danxaniyatarepa ma.

Isa a foxirabire fu nun firinyie xeeffe

(Matiyu 10:5-42, Luki 9:1-6)

⁷ Isa naxa a foxirabire fu nun firinyie xili, a e xee firin firin na. A naxa no fi e ma e xa no jinnne keride mixie foxo ra. ⁸ A naxa a fala e be, « Wo naxa sese xanin wo xun ma, hali taami, gbongfoe, nun kobiri. Wo xuli gbansan nan xanin. ⁹ Wo sankirie so, kono wo naxa donma firin xanin wo xun.» ¹⁰ A naxa a fala e be, « Wo na so banxi naxan kui, wo xa yigiya menni ne han wo sigama yire gbete temui naxe. ¹¹ Xa mixi ndee tondi wo rasenede, e mu e tuli mati wo ra, wo ne kelima naa, wo xa menni bende rakonkon wo sanyie ra, a xa findi seedepoxoya ra e be, wo bara e rabolo.»

¹² Na kui, Isa fɔxirabiree naxa siga kawandi tide mixie be alako e xa tuubi. ¹³ E naxa jinnɛe keri mixi gbegbe fɔxɔ ra. E naxa ture sa furema gbegbe ma, e e rayalan.

Annabi Yaya xa faxe

(Matiyu 14:1-12, Luki 9:7-9)

¹⁴ Galile mange Herode naxa yi fe me, barima Isa xili nu bara te, a din yire birin na. Ndee nu a falama, « Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma. Na nan a toxi nɔe na a yi a xa kaabanakoe raba.» ¹⁵ Gbetee fan nu a falama, « Annabi Eliya na a ra.» Ndee fan nu a falama, « Namipɔnme nan a ra naxan luxi alɔ namipɔnme dangixie.» ¹⁶ Kɔnɔ Herode to Isa xa fe me, a naxa a fala, « N Yaya naxan xunyi bolon, na nan kelixi faxe ma.»

¹⁷ A na fala ne, barima a tan Herode yati nan mixie xee Yaya suxude, yɔlɔnxɔnyi xa sa a ma, a xa sa geeli Herodiyasi xa fe ra, a taara Filipu xa gine, Herode naxan dɔxɔ. ¹⁸ Yaya nu a falama Herode be, « A mu daxa i xa i taara xa gine tongo.» ¹⁹ Na naxa a niya Yaya naxa rapaaxu Herodiyasi ma, a naxa wa a xa faxe xɔn. Kɔnɔ a faxa feere mu nu na a be, ²⁰ barima Herode mu nu suusama Yaya ra. A nu a kolon mixi na a ra, naxan tinxin, a man seniye. Na na a toxi, a nu a makantama. Herode nu a tuli tima Yaya ra temui naxe, a nu kɔntɔfilima a xa wɔyenyi ra, kɔnɔ a man nu rafan a ma a xa nu a tuli mati a ra.

²¹ Lɔxɔ nde, Herodiyasi naxa feere sɔtɔ Yaya faxafe ma. Herode naxa jɛlexin xulunyi ti a bari lɔxɔe igbilenyi xa fe ra. A naxa mixi binyee xili, a xa sɔɔrie xa mangɛe, a nun Galile bɔxi mixi xungbee. ²² Herodiyasi xa di gine to so menni, a fare boron mixie be, a naxa rafan Herode nun a xa xɔɔɛe ma. Mange naxa a fala yi ginedimedi be, « I wama naxan yo xɔn, a fala n be n xa a fi i ma.» ²³ A naxa a kali, a a fala a be, « I na naxan yo maxɔrin n ma, n na soma ne i yi ra, hali a findi n ma mangeya seeti ra.» ²⁴ Ginedimedi naxa mini a sa a nga maxɔrin, « A lan n xa munse maxɔrin a ma?» A nga naxa a yaabi, « Yaya xunyi.» ²⁵ Ginedimedi naxa a xulun mafuren sigafe mange yire, a a fala a be, « N wama a xɔn ma ne, i xa Yaya xunyi so n yi ra pileti ma keren na.» ²⁶ Mange naxa nimisa na ma ki fanyi, kɔnɔ a xa marakali nun a xa xɔɔɛe xa fe ra, a mu nɔ tondide a be. ²⁷ A naxa sɔɔri xee keren na, a xa sa fa Yaya xunyi ra. Sɔɔri naxa siga geeli kui, a sa Yaya xunyi bolon a de i. ²⁸ A naxa fa a xunyi ra pileti ma, a na so ginedimedi yi ra. Ginedimedi fan naxa a xanin a nga xɔn ma. ²⁹ Yaya fɔxirabiree to yi fe me, e naxa sa a fure tongo, e a ragata.

Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma

(Matiyu 14:13-21, Luki 9:10-17)

³⁰ Xɛɛrae man naxa naralan Isa yire. E fe naxee raba, e kawandi naxee ti, e naxa a birin dentɛge sa a bɛ. ³¹ Isa naxa a fala e bɛ, « Won xɛɛ yire madunduxi alako won doro xa lu yire keren, wo xa wo malabu.» A na fala nɛ, barima mixie xa fa nun sigɛ gbo e yire. E pan mu nu noma e yetɛ sɔtɔde, e xa e dege. ³² Na kui, e naxa baki kunkui kui, e doro xa siga wula i.

³³ Mixi wuyaxi naxa e to siga ra, e naxa e kolon. E gbegbe naxa keli na taaɛ, e e gi e sanyi ra han e tan singe sa so Isa nun a fɔxirabiree nu sigafe dennaxe. ³⁴ Isa to goro kunkui kui, a naxa pama gbegbe to naa. A naxa kinikini e ma, barima e nu luxi nɛ alo yɛxɛɛ naxee makantama mu na. A naxa e kawandi fɔlɔ fe gbegbe ra.

³⁵ Nunmare to so fɔlɔ, Isa fɔxirabiree naxa e maso Isa ra, e a fala a bɛ, « Won na wula nɛ yi ki, kɔɛ fan bara so. ³⁶ Nama rayensen alako e xa siga taaɛ nun daaxae naxee na be rabilinyi, e xa sa donsee sara.» ³⁷ Kɔnɔ Isa naxa e yaabi, « Wo tan xa donse so e yi.» E tan naxa a fala a bɛ, « Xa muxu sa taami sara yi pama birin bɛ, na kɔbiri sigama han walike xa kike solomasaxan sare!» ³⁸ A naxa e maxɔrin, « Taami yeri na wo yi ra? Wo sa na mato.» E to a mato, e naxa a yaabi, « Taami suuli, a nun yɛxɛ firin.»

³⁹ A naxa yaamari fi mixi birin ma, e xa e magoro e xunde xunde ma jooge xinde fari. ⁴⁰ Na kui, mixie naxa siga dɔxɔ ra e keme keme nun e tongo suuli suuli ma. ⁴¹ Isa naxa na taami suuli nun na yɛxɛ firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa a so a fɔxirabiree yi ra, e xa e itaxun pama ma. A naxa na yɛxɛ firinyie fan itaxun birin ma. ⁴² Nama birin naxa e dege han e wasa. ⁴³ Taami nun yɛxɛ dɔnxɔɛ to matongo, debe fu nun firin nan nafe. ⁴⁴ Mixi naxee taami don, xeme wulu suuli nan nu e ra.

Isa pɛɛfe ye fari

(Matiyu 14:22-33)

⁴⁵ Na xanbi, Isa naxa a fala a fɔxirabiree bɛ, e xa baki kunkui kui, e giri naakiri ma. E xa siga a ya ra Betesayida, a tan xa nu pama ragbilen. ⁴⁶ A to ge a jungude pama ma, a naxa te Ala maxandide geya fari.

⁴⁷ Kɔɛ to so, kunkui nu na baa tagi. Isa keren nan nu na xare ma. ⁴⁸ A naxa a fɔxirabiree to e na tɔɔɔfe a paaxi ra laala bade, barima foye ya nu rafindixi e ma.

Subaxe, Isa naxa fa a fɔxirabiree ma, a jerefe baa fari. A gbe mu nu luxi a xa dangi e ra, ⁴⁹ e fa a to jere ra ye fari. E naxa a mapɔxun tubari ra, e sonxɔe rate, ⁵⁰ barima e birin nu Isa toxi, e birin gaaxuxi. Kɔnɔ Isa naxa a masen e be keren na, « Wo naxa kɔntɔfili, n tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ⁵¹ Isa naxa te e xa kunkui kui, foye fan naxa a raxara. E birin naxa kaaba, e de ixara. ⁵² E mu nu taamie xa kaabanako fe fahaamuxi, barima e xaxili mu nu rabixi.

Isa furema gbegbe rayalanfe Genesareti

(Matiyu 14:34-36)

⁵³ E to ge baa igiride, e naxa so Genesareti bɔxi, e kunkui xiri naa. ⁵⁴ E to goro kunkui kui, mixie naxa Isa kolon keren na, ⁵⁵ e naxa na bɔxi birin isa. E nu Isa xili mema dede, e nu fama e gi ra furemae ra a xɔn, e saxi e xa sadee ma. ⁵⁶ Isa nu soma daaxa nun taa yo kui, mixie nu furemae sama a ya ra yire makenenxie, e a mayandi e xa e belexe din a xa donma sanbunyi gbansan na. Furema birin naxee na raba, e birin naxa yalan.

7

Ala xa seriye nun Adama xa naamunyi

(Matiyu 15:1-20)

¹ Farisenie naxa e malan Isa yire, e nun seriye karamɔxɔ ndee naxee nu bara fa kelifa Darisalamu. ² E naxa a to, a fɔxirabire ndee e degema e belexe seniyentaree ra, e mu e raxaxi naamunyi ki ma.

³ Farisenie nun Yuwifi birin ne e degema fo e e belexe raxa sinden e xa naamunyi ki ma naxan fatanxi e benbae ra. ⁴ Xa e keli jama yire, e mu e degema sinden, fo e ge e maxade a diine ki ma. Naamunyi wuyaxi man na e yi ra, alɔ tɔnbili, tunde, nun paani maxa ki.

⁵ Na kui, Farisenie nun seriye karamɔxɔe naxa Isa maxɔrin, « Munfe ra i fɔxirabiree mu biraxi forie xa naamunyie fɔxɔ ra, e nu e dege e belexe seniyentaree ra?» ⁶ Isa naxa e yaabi, « Wo tan filankafuie, Annabi Esayi nɔndi yati nan masen wo xa fe ra a xa Kitaabui kui,

«Yi jama n binyama e de ne,

kɔnɔ e bɔje makuya n na pon!

⁷ E xa sali fufafu na a ra,

barima e mixi xaranma adamadie xa mapɔxunye nan na
alo na naamunye nan findixi n tan ma seriyɛ nan na.» »

⁸ « Wo bara Ala xa seriyɛ bɛnin, wo bira mixie xa naamunyi fɔxo ra.»

⁹ Isa man naxa a masen e bɛ, « Wo fataxi de! Wo gbilenxi Ala xa seriyɛ nan fɔxo ra alako wo xa bira wo gbe naamunyi fɔxo ra! ¹⁰ Annabi Munsaba a masen, «Wo xa wo baba nun wo nga binya.» A man bara a masen, «Mixi yo naxan a baba nun a nga konbi, a lan nɛ na kanyi xa faxa.» ¹¹ Kɔno wo tan naxɛ, xa mixi nde a fala a baba xa na mu a nga bɛ, «I nu lanma i xa naxan sɔto n na i malise ra, n bara a fi Ala ma,» ¹² hali na kanyi mu fefe raba a baba nun a nga bɛ. ¹³ Na kui, wo Ala xa seriyɛ matandima wo xa naamunye saabui ra, wo man fa nee nan masenma wo xa die bɛ. Wo na fe mɔoli gbege nan nabama, bafe yi ra.»

¹⁴ Isa man naxa jama xili, a a masen e bɛ, « Wo birin xa wo tuli mati n na, wo xa fahaamui sɔto. ¹⁵⁻¹⁶ Donse naxan keli a fari ma, a so mixi fate i, a sese mu na naxan nɔma a kanyi findide mixi seniyɛntare ra. Fe kobi naxee kelima mixi bɔpɛ ma, nee nan a kanyi findima mixi seniyɛntare ra.»

¹⁷ Isa to bara keli jama xun, a so banxi, a fɔxirabirɛɛ naxa a maxɔrin yi taali wɔyɛnyi ma. ¹⁸ A naxa a masen e bɛ, « Yaxa wo fan mu fahaamui sɔto? Wo mu a kolon, a donse yo keli a fari ma, a so mixi fate i, na mu nɔma a kanyi findide mixi seniyɛntare ra? ¹⁹ Barima na mu soma bɔpɛ xa kui, a goroma furi nɛ, a fa mini mixi fate i.» Na kui, Isa a masen nɛ, a donse birin seniyɛn. ²⁰ A man naxa a masen, « Fe kobi naxan kelima mixi bɔpɛ ma, na nan a kanyi findima mixi seniyɛntare ra. ²¹ Barima xaxili kobi fatanma mixi bɔpɛ nan na, alo langoɛpa, muɲɛ, faxɛ tife, ²² yɛnɛ, wasatareya, jaaxui, yanfanteya, ɲɛngeya, tɔɔnɛ, konbi, yetɛ igboe, nun daxupa. ²³ Na fe kobie birin kelima mixi bɔpɛ nan ma, e a kanyi findi mixi seniyɛntare ra.»

Siriya Fenisiya gine xa danxaniya

(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Isa naxa keli menni, a siga Tire bɔxi ma. A naxa so a yigiyade. A mu nu wama mixi yo xa a yire kolon, kɔno a mu no a nɔxunde. ²⁵ Gine nde nu na, jinne nu naxan xa di gine fɔxo ra. A to Isa xa fe mɛ, a naxa fa a yire, a suyidi a bɛ. ²⁶ Yuwifi xa mu nu yi gine ra, a nu barixi Siriya Fenisiya nɛ. A naxa Isa mayandi, a xa jinne keri a xa di gine fɔxo ra. ²⁷ Isa naxa a yaabi, « A lu dimɛɛ nan singe xa e dege, barima a mu lan taami xa

ba dimedie yi ra, a sa baree bun.»²⁸ Gine fan naxa a yaabi, « Marigi, i nondi, kono baredi naxee na teebili bun ma, e fan dimee xa donse donma naxan birama boxi.»²⁹ Isa naxa a fala a be, « I xa yaabi xa fe ra, siga, jinne bara gbilen i xa di gine foxo ra.»³⁰ Gine to gbilen a xonyi, a naxa a xa di li a saxi sade ma, jinne bara gbilen a foxo ra.

Isa tulixori boboxi rayalanfe

³¹ Isa naxa keli Tire boxi, a dangi Sidon, a gbilen Galile baa mabiri, Taa Fu boxi ma.³² E naxa fa tulixori nde ra a xon ma, woyenfe xoxoxoxi naxan ma, e Isa mayandi a xa a belexe sa a ma.³³ Isa naxa tulixori tongo jama yire, e sa ti e xati ma. Isa naxa a belexesolee raso tulixori tulie kui, a a yete kan deye sa a nenyi ma.³⁴ A naxa a ya rate koore, a a pengi rate a belebele ra. A fa a fala tulixori be, « Efafata!» Na nan falaxi e xa xui, « I xa rabi!»³⁵ A tulie naxa fe me keren na, a nenyi fan naxa keli, a naxa woyen folo a fanyi ra.

³⁶ Isa naxa e yamari, a e naxa yi fe fala mixi yo be. Kono hali Isa to nu tonyi dodoxma e ma kiyoki, e tan nu sigama a xa xibaaru fala ra nan tui.³⁷ E nu bara kaaba ki fanyi, e nu a fala, « A fe fanyi mooli birin nabama! A a niyama tulixori xa fe me, boboe fan xa woyen!»

8

Isa donse fife xeme mixi wulu naani ma

(Matiyu 15:32-39)

¹ Na saxanyi, jama gbegbe man nu bara e malan. Donse to mu nu e yi ra, Isa naxa a foxirabiree xili, a a masen e be,² « N bara kinikini yi jama ma, barima a xi saxan nan yi ki, e na n yire. Donse yo mu e be yi ki. ³ N na a fala ya, e xa siga e xonyi kaame ra e ma, e todoxma ne kira xon ki fanyi. Ndee na e ya ma, e kelide makuya.»⁴ Isa foxirabiree naxa a yaabi, « Taami sotoma di yi wula kui naxan yi jama wasama?»⁵ Isa naxa e maxarin, « Taami gundi yeri na wo yi?» E naxa a yaabi, « Solofere.»

⁶ Isa naxa a fala jama be e xa dodox boxi. A naxa na taami gundi solofere tongo, a Ala nuwali sa. A to e igira, a naxa e so a foxirabiree yi ra, e xa e itaxun jama ma. E fan naxa a raba na ki.⁷ Yexe lanma ndee fan nu na e yi ra. Isa to Ala nuwali sa e xa fe ra, a naxa a fala, a e fan xa itaxun.⁸ Nama naxa a dege han e wasa. Donse donxoe fan naxa matongo han debe solofere naxa rafe.⁹ Mixi wulu naani jondon nan nu na naa. Isa to e ragbilen,¹⁰ a naxa te kunkui kui keren na, e nun a foxirabiree naxa siga Dalamanutu boxi

ma.

Farisenie nun Sadusenie xa danxaniyatarepa

(Matiyu 16:1-12)

¹¹ Farisenie naxa fa, e nun Isa naxa wøyen fɔlɔ. E to nu wama a matofe, e naxa a maxɔrin a xa tɔnxuma makaabaxi nde masen e bɛ kelife koore ma. ¹² Na naxa Isa bɔpɛ tɔɔrɔ ki fanyi. A naxa a masen, « Munfe ra yi waxati mixie n maxɔrinma tɔnxuma makaabaxi ma? N xa nɔndi fala wo bɛ, tɔnxuma yo mu fima yi waxati mixie ma.» ¹³ Na xanbi a naxa keli e xun ma, a man baki kunkui kui girife ra naakiri ma.

¹⁴ A fɔxirabirɛɛ nu bara nɛemu fade taami nde ra e xun. Taami gundi keren peti nan nu na e yi ra kunkui kui. ¹⁵ Isa naxa yi matintin e ra, « Wo wo yetɛ ratanga Farisenie nun Herode xa lɛbini ma.» ¹⁶ E naxa so wøyenfe e bore bɛ na fe ma, a a na falaxi nɛ barima taami mu na e yi ra. ¹⁷ Isa to e xa wøyenyi kolon, a naxa a masen e bɛ, « Wo taami fe falama wo bore bɛ munfe ra? Han ya wo mu xaxili sɔtɔ, wo mu fe fahaamu? Wo xaxili mu rabixi? ¹⁸ Ya na wo bɛ, kɔnɔ wo mu se toma. Tuli na wo bɛ, kɔnɔ wo mu fe mema. Wo nɛemuxi nɛ? ¹⁹ N taami gundi suuli itaxun mixi wulu suuli ma dennaxe, wo debe yeri rafe taami dɔnxɔɛ ra?» E naxa a yaabi, « Fu nun firin.» ²⁰ « N man to taami gundi solofere itaxun xɛmɛ wulu naani ma, wo debe yeri rafe taami dɔnxɔɛ ra?» E naxa a yaabi, « Solofere.» ²¹ A fa e maxɔrin, « Han ya wo mu fahaamui sɔtɔ?»

Dɔnxui rayalanfe

²² E to so Betesayida, mixie naxa fa dɔnxui nde ra Isa xɔn, e a mayandi a xa a bɛlexɛ sa a ma. ²³ Isa naxa dɔnxui bɛlexɛ suxu, a mini a ra taa fari ma. A naxa a deye sa a ya ma, a a bɛlexɛ sa a ma, a fa a maxɔrin, « I se nde toma?» ²⁴ Dɔnxui naxa a ya rabi, a fa a fala, « N bara mixie to pɛrɛ ra, kɔnɔ e luxi alɔ wuri bilie.» ²⁵ Isa man naxa a bɛlexɛ sa a ya ma. Dɔnxui to a ya rabi sɔnɔn, a nu bara yalan, a se birin igbɛma a fanyi ra. ²⁶ Na temui, Isa naxa a fala a bɛ, « Gbilen i xɔnyi keren na, hali i mu so taa kui.»

Piyeri Isa kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi ra

(Matiyu 16:13-20, Luki 9:18-21)

²⁷ Isa nun a fɔxirabirɛɛ man naxa mini sigafe ra taa naxee na Sesareya Filipi rabilinyi. Kira xɔn, Isa naxa a fɔxirabirɛɛ maxɔrin, « Mixie munse falama n ma fe ra? Nde lanxi n ma?» ²⁸ E naxa a yaabi, « Ndee a falama, Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama, Annabi Eliya, xa na mu a ra namijɔnmɛ gbete.» ²⁹ Isa man naxa e maxɔrin, «

Kono wo tan naxe di? Nde n na?» Piyeri naxa a yaabi, « Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra.» ³⁰ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa a xa fe fala mixi yo be.

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Matiyu 16:21-28, Luki 9:22)

³¹ Isa naxa a masen folo e be, a fo Adama xa Di xa toore gbegbe soto. Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamoxoe mu lama a ra, e a faxa, kono xi saxon dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma. ³² A naxa yi woyenyi birin masen e be a fiixe ra. Piyeri to a bendun, e sa ti e xati ma, a naxa so woyenfe Isa ma, a xa ba na mooli falafe. ³³ Kono Isa naxa a ya rafindi a foxirabiree ma, a fa a fala Piyeri be, « Keli n ya i, i tan Sentane! I xaxili mu tixi Ala fee xa ra, a tixi adama fee nan na.»

³⁴ Na xanbi, Isa naxa jama xili a nun a foxirabiree, a a masen e be, « Xa mixi wa birafe n foxo ra, a xa tondi a yete ma, a tin toore nun faxe ra, a bira n foxo ra. ³⁵ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete raloma n tan ma fe ra a nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, na kanyi kisima ne. ³⁶ Dunja birin sotoe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? ³⁷ Fe mundun na, mixi noma a xa ariyanna masarade naxan na? ³⁸ Naxan yo yaagima n tan nun n ma woyenyi xa fe ra yi waxati mixi kobie nun yunubitoe tagi, n tan Adama xa Di fama n Baba xa noe kui temui naxe n nun maleke seniyenxie, n fan yaagima ne na kanyi xa fe ra.»

9

¹ Isa man naxa a masen e be, « N xa nondi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Ala xa mangiya niini to fa ra senbe kui.»

Isa norofe

(Matiyu 17:1-13, Luki 9:28-36)

² Xi senni dangi xanbi, Isa naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin e doro ma geya itexi nde fari. Menni Isa naxa masara, a noro e ya xori. ³ A xa sosee naxa fiixe a mooli nde ra naxan mu toma dunja ma. ⁴ Annabi Eliya nun Annabi Munsa naxa mini foxirabiree ya xori, e naxa e to naa e nun Isa woyenfe.

⁵ Piyeri naxa a fala Isa be, « Karamoxo, fe fanyi na a ra muxu to na be yi ki. Muxu xa lingira saxon yailan, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.»

⁶ Piyeri na fala ne a to mu nu sese kolon a naxan falama, barima a tan nun a booree nu

bara gaaxu ki fanyi ra. ⁷ Na xanbi, nuxui naxa goro e xun ma, xui nde naxa mini nuxui kui, a a masen, « N ma Di maxanuxi nan yi ki. Wo wo tuli mati a ra.» ⁸ Na ikoroxi ra, Isa foxirabiree to e ya rage, e mu mixi yo to e yire fo Isa.

⁹ E to nu na gorofe geya fari, Isa naxa a matintin e ra, e fe naxan toxi e ya ra, e naxa a fala mixi yo be, han beemanun Adama xa Di xa keli faxe ma. ¹⁰ E naxa na ragata e xaxili ma, e nu e bore maxorin, « A to a fala a a kelima faxe ma, na munse masenxi?»

¹¹ E naxa Isa maxorin, « Munfe ra seriye karamoxoe a falama a fo Annabi Eliya nan singe xa fa?» ¹² A naxa a masen e be, « Nondi na a ra. Annabi Eliya nan singe fama yati, a fe birin yailan. A man sebexi munfe ra, a fo Adama xa Di xa toore gbegbe soto, mixie a mabere? ¹³ Kono n xa a fala wo be, Annabi Eliya jan bara fa, kono e bara e waxonfe birin niya a ra, alo a xa fe sebexi ki naxe.»

Isa jinne kerife dimedi foxo ra

(Matiyu 17:14-23, Luki 9:37-45)

¹⁴ Na xanbi, e naxa sa foxirabire booree li, e nun seriye karamoxoe nu na xoroxofe e xa woyenyie kui, jama gbegbe fan nu na e rabilinyi. ¹⁵ Nama fefe Isa to, e naxa kaaba, e e gi, e xa sa a xeebu. ¹⁶ Isa naxa e maxorin, « Wo nun yee na woyenfe yi mooli ra munfe ma?» ¹⁷ Xeme nde naxa a yaabi jama tagi, « Karamoxo, n faxi n ma di xeme nan na i xon, barima jinne na a foxo ra naxan bara a de bobo. ¹⁸ A na keli a ra dede, a a rabirama ne boxi, a de xunfe nu fa mini, a nu a jinyi raxin, a fate birin xoroxo a ra. N bara i foxirabiree mayandi e xa yi jinne keri a foxo ra, kono e mu no.»

¹⁹ Isa naxa e yaabi, « Wo tan danxaniyatare bonsoe, n xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun loxoe? Wo fa na di ra n xon.» ²⁰ E naxa fa a ra a xon. Ninne to Isa to, a naxa di rabira keren na, a nu fa a mapindigilin boxi, a de xunfe nu mini. ²¹ Isa naxa a baba maxorin, « Yi rabama a ra kabi mun temui?» A naxa a yaabi, « Kabi a dimedi temui. ²² Sanmaya wuyaxi yi jinne a rabirama te xora, xa na mu ye, alako a xa a faxa. Kono xa i noma fe nde ra, muxu mali. Kinikini muxu ma!» ²³ Isa naxa a masen a be, « I naxe, xa n noma. Fefe mu na naxan mu noma rabade mixi be xa danxaniya na a be.» ²⁴ Di baba fan naxa a xui ite keren na Isa mayandife ra, « Danxaniya na n be, kono n mali n ma danxaniyatarepa xa fe ra!»

²⁵ Isa to jama to, e fafe e gi ra, a naxa woyen jinne ra, « I tan jinne naxan bara yi di de bobo, i a tuli xori, n bara i yaamari, gbilen a foxo ra, i man naxa a tooro sonon!» ²⁶

Ninne naxa sɔnxɔ, a di raketun a ra a jaaxi ra, a fa gbilen a fɔxɔ ra. Di naxa lu alo a faxaxi nɛ. Mixi gbegbe naxa a fala, « A bara faxesa.» ²⁷ Kɔnɔ Isa naxa a suxu a belexe ma, a a rakeli, di fan naxa ti.

²⁸ Isa to so banxi, a fɔxirabiree naxa a maxɔrin e doro ma, « Munfe ra muxu tan mu nɔ na jinne keride?» ²⁹ Isa naxa a masen e be, « Yi jinne mooli tan kerima mixi fɔxɔ ra Ala maxandi nan tun na.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya firin nde

(Matiyu 17:22-23, Luki 9:43-46)

³⁰ E naxa keli menni, e Galile boxi igiri. Isa mu nu wama mixie xa a yire kolon, ³¹ barima a nu na a fɔxirabiree xaranfe nɛ. A naxa a masen e be, « Adama xa Di sama ne mixie belexe, e a faxesa. A xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima nɛ faxe ma.» ³² Kɔnɔ a fɔxirabiree mu a xa wɔyenyi fahaamu, e man mu suusa a maxorinde.

Mixi naxan tide gbo

(Matiyu 18:1-5, Luki 9:46-48)

³³ E naxa so Kaperenamu. E man to so banxi kui, Isa naxa e maxorin, « Wo nu na wɔyenyi mundun kira xɔn?» ³⁴ Kɔnɔ e mu sese fala, barima e to nu wɔyenma e bore be kira xɔn, e nu wama a kolonfe nɛ naxan tide gbo e ya ma. ³⁵ Na kui, Isa to a magoro, a naxa yi mixi fu nun firin xili, a a masen e be, « Xa mixi yo wa findife yarerati ra, fo na kanyi xa findi birin xa xanbirati ra, a findi birin hayi fanma ra.»

³⁶ Isa naxa dimedi nde tongo, a a ti e tagi. A naxa dimedi dɔxɔ a san ma, a fa a masen a fɔxirabiree be, ³⁷ « Mixi yo naxan yi dimedi mooli rasenema n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene. Mixi yo n nasene, na kanyi mu n tan gbansan xa rasenexi. A bara n xeema fan nasene.»

Findife Isa fɔxirabire ra

(Luki 9:49-50)

³⁸ Yaya naxa a fala a be, « Karamɔxɔ, muxu bara xeme nde to a jinne kerima mixi fɔxɔ ra i xili saabui ra. Muxu bara kata a xa ba na ma, barima a mu biraxi won fɔxɔ ra.»

³⁹ Isa naxa a masen, « Wo naxa a ratɔn, barima mixi yo kaabanako raba n xili saabui ra, na kanyi mu noma fe jaaxi falade n ma fe ra mafuren. ⁴⁰ Na kui, mixi naxan mu a ikelixi won xili ma, a kanyi na won be nɛ. ⁴¹ Mixi yo wo ki ye n xili ra wo to biraxi Ala xa Mixi Sugandixi fɔxɔ ra, n xa nɔndi fala wo be, na kanyi mu ganma a baraayi ra muku.»

Maratantanyi saabui

(Matiyu 18:6-9, Luki 17:1-2)

⁴² « Mixi yo yi mixi xuri keren natantan, naxan danxaniyaxi n ma, a fisa na kanyi be geme binye xa xiri a konyi ra, a rasin baa ma. ⁴³⁻⁴⁴ Xa i belexe findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i belexe keren bolonxi, na fisa i be dine i belexe firin luxi na, i fa siga yahannama, te mu xubenma dennaxe. ⁴⁵⁻⁴⁶ Xa i sanyi findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i sanyi keren bolonxi, na fisa i be dine i sanyi firin luxi na, i fa woli yahannama. ⁴⁷ Xa i ya findi i ratantanse ra, a ba na. I sofe ariyanna i ya keren kanaxi, na fisa i be dine i ya firin luxi na, i fa woli yahannama, ⁴⁸ kuli mu faxama dennaxe, te fan mu xubenma.»

(Matiyu 5:13, Luki 14:34-35)

⁴⁹ « Te sama ne mixi birin ma, alo foxe sama donse ma ki naxe. ⁵⁰ Foxe findixi fe fanyi nan na, konɔ xa foxe mexemexenyi bara ba, a fa mexemexenma di? Foxe xa lu wo i, wo xa lu boɓesa kui wo bore tagi.»

10

Futi nun fatanyi

(Matiyu 19:1-9, Luki 16:18)

¹ Isa naxa keli menni, a siga Yudaya boxi a nun Yuruden naakiri ma. Nama gbegebe man naxa e malan a yire, a fan naxa e kawandi folo, alo a nu darixi a ra ki naxe.

² Farisenie naxa fa Isa yire alako e xa gantanyi te a be. E naxa a maxarin, « A daxe xeme xa mee a xa gine ra?» ³ Isa naxa e yaabi, « Annabi Munsa wo yamari munse ra?» ⁴ E fan naxa a yaabi, « Annabi Munsa a fala ne, a xa xeme wa meefe a xa gine ra, a xa fatan keedi nan nafala, a fa mee gine ra.»

⁵ Isa naxa a masen e be, « Annabi Munsa yi yaamari sebexi ne wo be wo xaxili to xoroɔ. ⁶ Konɔ dunipa folo folo ra, Ala naxa xeme nun gine daa. ⁷ «Na kui, xeme kelima a baba nun a nga xun ma, a a xa gine xa futi xiri, ⁸ e firin findi keren na.» Na nan a toxi, mixi firin xa mu e ra sonon, e firin bara findi keren na. ⁹ Ala bara naxee xiri e boore ra, adama naxa e rafatan.»

¹⁰ E to so banxi, Isa foxirabiree man naxa a maxarin na masenyi ma. ¹¹ Isa naxa a masen e be, « Mixi yo mee a xa gine ra, a sa gbete doxo, a kanyi bara yene raba. ¹² Xa

gine fan mee a xa xeme ra, a sa dɔxo xeme gbete xon, a fan bara yene raba.»

Isa nun dimedie

(Matiyu 19:13-15, Luki 18:15-17)

¹³ Mixie nu fafe dimedie ra Isa xon, alako a xa a belexe sa e ma, konɔ a foxirabiree naxa woyen na mixie ma. ¹⁴ Isa to na fe to, a naxa xonɔ, a fa a masen a foxirabiree be, « Wo a lu dimedie xa fa n yire. Wo naxa tonyi dɔxo e ma, barima naxee maniyaxi e ra, nee nan soma Ala xa mangeya niini bun ma. ¹⁵ N xa nondi fala wo be, mixi naxan mu tinma Ala xa mangeya niini ra alo dimedi, na kanyi mu soma Ala xa mangeya niini bun ma feo!» ¹⁶ A naxa dimedie dɔxo a san ma, a a belexe sa e ma, a duba e be.

Segetala bannaxi

(Matiyu 19:16-30, Luki 18:18-30)

¹⁷ Isa to nu bara kira suxu, xeme nde naxa fa a gi ra a foxo ra, a a xinbi sin a bun ma. A naxa Isa maxorin, « Karamoxo fanyi, a lan n xa munse raba alako n xa abadan kisi soto ke ra?» ¹⁸ Isa naxa a masen a be, « Munfe ra i n xilima karamoxo fanyi? Mixi yo mu fan. Ala keren peti nan fan. ¹⁹ I seriye kolon: «I naxa faxe ti. I naxa yene raba. I naxa mupe ti. I naxa mixi topege. I naxa fu mixi ma. I baba nun i nga binya.» »

²⁰ Xeme naxa Isa yaabi, « Karamoxo, n bara na birin nabatu kafi n dimedi temui.»

²¹ Isa naxa xeme mato, a naxa a xanu. A naxa a masen a be, « Fe keren nan fa luxi i be. Siga, se naxan birin na i yi ra, i sa a mati, i a kobiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sotode ariyanna. I na na raba, fa, i bira n foxo ra.» ²² Xeme to na woyenyi me, a naxa siga sunnunyi kui, barima harige gbegbe nu na a yi ra.

²³ Isa naxa a ya rage a rabilinyi, a fa a masen a foxirabiree be, « Sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xoxoxo naafuli kanyie be ki fanyi!» ²⁴ A foxirabiree naxa kaaba a xa woyenyi ma, konɔ Isa man naxa a masen e be, « N ma die, sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xoxoxo ki fanyi! ²⁵ Nɔxome so nɔxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe ra Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁶ Isa foxirabiree de naxa ixara ki fanyi ra, e nu e bore maxorin, « Nde fa noma kiside fa?» ²⁷ Isa naxa e mato, a fa a masen e be, « Adama mu noma a yete rakiside, konɔ Ala tan noma fe birin na.»

²⁸ Piyeri naxa woyen folo Isa be, « A mato, muxu bara keli se birin xun ma, muxu bira i foxo ra.» ²⁹ Isa naxa a masen, « N xa nondi fala wo be, mixi yo naxan na keli a xa se nde xun ma n tan nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, a findi banxi ra ba, xunyae ba,

taarae ba, baba ba, nga ba, die ba, bɔxie ba, ³⁰ na kanyi fama na birin jɔxɔe keme keme nan sɔtɔde. Fɔxɔee yo, xunyaе yo, taarae yo, babae yo, ngaе yo, bɔxie yo, a e sɔtɔma yi dunipa ma a nun jaxankate ra, a man fa abadan kisi sɔtɔ aligiyama. ³¹ Yarerati wuyaxi fama findide xanbiratie ra, xanbiratie fan findi yareratie ra.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde

(Matiyu 20:17-19, Luki 18:31-34)

³² Isa nun a fɔxirabiree naxa kira suxu tefe Darisalamu, Isa tixi e ya ra. A fɔxirabiree nu kɔntɔfilixi, naxee fan nu biraxi e fɔxɔ ra, nee fan nu gaaxuxi. Isa man naxa a fɔxirabire fu nun firin xun lan, a so fe tagi rabafe e be naxan fama a tan lide. ³³ A naxa a masen, « Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Adama xa Di sama ne sɛrɛxɛdube kuntigie, nun sɛriye karamɔxɔe bɛlɛxɛ, e a makiiti faxe kiiti ra, e a so kaafirie yi ra. ³⁴ E a mayelema ne, e dɛye bɔxun a ma, e a bɔnbɔ sebere ra, e man fa a faxa. Kɔnɔ a xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma.»

Sebede xa die xa maxorinyi

(Matiyu 20:20-28, Luki 22:24-47)

³⁵ Na xanbi, Sebede xa die, Yaki nun Yaya, e naxa e maso Isa ra, e a fala a be, « Karamɔxɔ, muxu wama a xɔn ma ne, muxu na fe naxan yo maxorin i ma, i xa na raba muxu be.» ³⁶ Isa naxa e maxorin, « Wo wama n xa munse raba wo be?» ³⁷ E naxa a yaabi, « Tin muxu be, keren xa dɔxɔ i yirefanyi ma, boore fan xa dɔxɔ i kɔɔla ma i xa nɔre kui.» ³⁸ Isa naxa a masen e be, « Wo mu a kolon wo fe naxan maxorinfe. Wo nɔma tinde tɔɔre ra, alɔ n tan tinma a ra ki naxe? Wo nɔma tide tɔɔre ya i naxan fafe n lide?» ³⁹ E naxa a yaabi, « Muxu nɔma.» Isa fan naxa a fala e be, « Wo fan yati fama jaxankate sɔtɔde alɔ n tan. Wo fan fama tide n ma tɔɔre bun ma naxan fafe n lide. ⁴⁰ Kɔnɔ dɔxɔfe n yirefanyi nun n kɔɔla ma, na mu fatanma n tan xa ra. Na na mixie nan be, a ragataxi naxee be.»

⁴¹ Fɔxirabire fu dɔnxɔe to na fe me, e bɔje naxa te fɔlɔ Yaki nun Yaya ma. ⁴² Isa naxa e xili a yire, a a masen e be, « Wo a kolon, naxee kolonxi jamane mangɛe ra, e mixie yamarima a xɔrɔxɔe ra, e e sɛnbe raminima e ma alako e xa mangɛya xa kolon. ⁴³ Kɔnɔ a naxa lu na ki wo tan tagi. Mixi naxan wama a tide xa gbo wo ya ma, a xa findi wo malima nan na. ⁴⁴ Mixi naxan wama findife wo xa yarerati ra, a kanyi xa findi birin xa konyi nan na. ⁴⁵ Hali Adama xa Di a faxi na nan ma. A mu faxi xe mixie xa wali a

tan be. A faxi ne alako a tan nan xa wali mixie be, a xa mixi gbegbe xunsara a xa faxe saabui ra.»

Isa Yeriko donxui rayalanfe

(Matiyu 20:29-34, Luki 18:35-43)

⁴⁶ E naxa so Yeriko. Isa nun a foxirabiree man to nu kelifa naa, e nun jama gbegbe, Timeyo xa di xeme Baritimeyo nu dodoxi kira de ra kule matide. Donxui nan nu a ra. ⁴⁷ A to a me a Isa Nasaretika nan nu dangife naa, a naxa so a xilife a xui itexi ra, « Isa, Dawuda xa Di, kinikini n ma.» ⁴⁸ Nama naxa woyen donxui ma a a xa a sabari, konon a jan naxa a xui ite dangi a singe ra, a nu xili ti, « Dawuda xa Di, kinikini n ma.» ⁴⁹ Isa naxa ti, a a fala, « Wo a xili.» E naxa donxui xili, e a fala a be, « Limaniya! Keli, Isa na i xilife!» ⁵⁰ Donxui naxa a xa donma binye wole keren na, a keli, a tungan, a siga Isa yire. ⁵¹ Isa naxa a maxarin, « I wama n xa munse raba i be?» Donxui naxa a yaabi, « Karamoxo, n wama ne n ya xa se to.» ⁵² Isa naxa a masen a be, « Siga, i xa danxaniya bara i rakisi.» A ya naxa se to keren na, a fa bira Isa foxo ra kira xon.

11

Isa sofe Darisalamu

(Matiyu 21:1-11, Luki 19:28-44, Yaya 12:12-16)

¹ E to makore Darisalamu ra, e na Betifage nun Betani yire li, Oliwi geya mabiri, Isa naxa a foxirabire mixi firin xee, ² a a fala e be, « Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefefe so naa, wo sofale lanma lima a xirixi na, mixi singe mu nu dodoxo naxan fari. Wo xa a fulun, wo fa a ra n xon ma. ³ Xa mixi nde fa sa wo maxarin, «Wo a fulunfe munfe ra,» wo xa a yaabi, «Marigi nan hayi na a ma. A a ragbilenma ya.» »

⁴ E to siga, e naxa a li sofale lanma xirixi naade nde seeti ma kira de ra. E to a fulun, ⁵ mixi naxee nu tixi naa, e naxa e maxarin, « Wo munse rabafe, wo to yi sofale lanma fulunxi?» ⁶ E naxa e yaabi alo Isa a masen e be ki naxee. Nee fan naxa e lu e xa siga. ⁷ E to fa sofale lanma ra Isa xon, e naxa e xa donmae sa a fari, Isa fa a magoro a ma.

⁸ Mixi gbegbe naxa e xa donmae itala kira xon ma, ndee fan naxa fense sege, e nee fan sa kira xon ma Isa binyafe ra. ⁹ Nama naxee nu jerefe Isa ya ra, a nun naxee nu jerefe a xanbi ra, e birin nu e xui itefe, e a fala,

« Tantui na won Nakisima be!

Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra!

¹⁰ Baraka na won Baba Dawuda xa mangeya be naxan na fafe!

Tantui na won Nakisima be naxan na koore ma!»

¹¹ Isa to so Darisalamu, a naxa siga hɔrɔmɔbanxi kui. A to ge naa rabilinyi birin matode, e nun a fɔxirabire mixi fu nun firinyie naxa siga Betani, barima kɔe nu bara so.

Isa xɔre bili dankafe

(Matiyu 21:18-22)

¹² Na kuye iba, e to nu kelifɛ Betani, kaame naxa Isa suxu. ¹³ A to xɔre bili nde to, a ndedi makuyaxi e ra, a burexe na a kɔn na, a naxa sa na mato, xa a nɔma a bogi nde masɔtɔde. Kɔnɔ a to makɔre xɔre bili ra, a mu sese li a kɔn na fo a burexe, barima xɔre bogi temui mu nu a lixi. ¹⁴ Isa naxa a fala xɔre bili be, « Mixi yo naxa i tan bogi don sɔnɔn!» A fɔxirabiree fan naxa a xui me.

Isa sarematie kerife hɔrɔmɔbanxi kui

(Matiyu 21:12-17, Luki 19:45-48, Yaya 2:13-16)

¹⁵ E to siga Darisalamu, Isa naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a sarematie nun saresoe keri fɔlɔ, naxee nu na naa. A naxa kɔbiri masaree xa teebilie nun ganbe matie xa dɔxɔsee rabira. ¹⁶ A man mu tin mixi yo xa dangi hɔrɔmɔbanxi sansanyi kui, e na findi e xa kote maxanin kira ra. ¹⁷ A naxa e kawandi, a a masen, « A mu seɓexi xe, «N ma banxi xili falama ne, si birin ma salide banxi»? Kɔnɔ wo tan bara a findi mupetie dɔxɔde ra.» ¹⁸ Serexedube kuntigie nun seriye karamɔxɔe to yi fe me, e naxa feere fen fɔlɔ e nɔma Isa faxade ki naxe. E nu gaaxuxi a ya ra, barima a nu nama birin de ixarama a xa kawandi ra. ¹⁹ Nunmare to so, Isa nun a fɔxirabiree man naxa keli taa kui.

Xɔre bili xare nun Ala maxandife

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Na kuye iba, e to nu dangife, a fɔxirabiree naxa xɔre bili to a bara xara han a sanke. ²¹ Piyeri to ratu, a naxa a fala Isa be, « Karamɔxɔ, a mato, i xɔre bili naxan dankaa, a bara xara gben.»

²² Isa naxa a masen e be, « Wo xa danxaniya Ala ma. ²³ N xa nɔndi fala wo be, xa wo a fala yi geya be, «Keli be, i sa sin baa ma,» xa na kanyi mu siike a boɓe ma, a la a ra, a naxan falaxi a rabama ne, na fe rabama ne na kanyi be. ²⁴ Na nan a ra, n xa a fala wo

be, wo na Ala maxandi fefe ra, xa wo la a ra a wo bara a soto, wo a soto ma ne. ²⁵⁻²⁶ Wo na ti Ala maxandide temui naxe, xa fe nde na wo nun mixi nde tagi, wo xa dije a ma, alako wo Baba naxan na ariyanna, a fan xa dije wo xa yunubie ma.»

Isa walima nde xa yaamari ma?

(Matiyu 21:23-27, Luki 20:1-8)

²⁷ E man naxa so Darisalamu. Isa to nu a jerefe hromobanxi kui, serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, ²⁸ e a maxarin, « I yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi senbe fixi i ma, i xa yi fee raba?» ²⁹ Isa naxa e yaabi, « N fan xa wo maxarin fe keren ma. Xa wo n yaabi, n a falama ne wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma. ³⁰ Yaya to nu mixie xunxama ye xora, Ala nan a xexi ba, ka adama? Wo n yaabi.»

³¹ Na kui e naxa so woyenfe e bore tagi, « Xa won na a yaabi, won naxe, <Ala,> a a falama ne won be, <Munfe ra wo mu fa la a ra?» ³² Kono won na a yaabi, <Adama,> na fan findima fe nan na won be.» E nu gaaxuxi jama nan ya ra, barima birin Yaya mapoxunxi namiponme yati nan na. ³³ Na kui, e naxa Isa yaabi, « Muxu mu a kolon.» Isa fan naxa a masen e be, « N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

12

Boxi rawali jaaxie xa taali

(Matiyu 21:33-46, Luki 20:9-19)

¹ Isa man naxa so taali woyenyie falafe e be, a a masen, « Xeme nde naxa weni bilie si. A naxa tete rabilin boxi ra, a baye ti, a yili ge weni bogi bunduma dennaxe. Na xanbi, a naxa na heri boxi rawalie ma, a fa biyaasi.»

² « Weni bogi ba temui to a li, boxi kanyi naxa konyi nde xee boxi rawalie xon ma, e xa weni bogi nde so a yi ra. ³ Kono, boxi rawalie naxa na konyi suxu, e a bonbo, e a ragbilen a belexe igeli ra.»

⁴ « Boxi kanyi man naxa konyi gbete xee e xon ma. E naxa na fan bonbo a xunyi ma, e a konbi a mayaagixi ra. ⁵ Boxi kanyi man to mixi gbete xee, e naxa na tan faxa. Boxi kanyi mixi wuyaxi gbete xee ne e xon ma na ki. E naxa ndee bonbo, e ndee faxa.»

⁶ « Boxi kanyi xa di xanuxi kerenyi nan nu fa luxi. A donxoe ra, a naxa na xee e

xɔn ma, barima a nu bara a fala, ‹E n ma di tan binyama ne.› ⁷ Kɔnɔ yi bɔxi rawalie naxa a fala e bore be, ‹Yi nan na ke tongoma ra, wo fa, won xa a faxa alako ke xa findi won gbe ra.› ⁸ E naxa a suxu, e a faxa, e fa a woli tete xanbi ra.›

⁹ « Na kui, bɔxi kanyi munse rabama fa? A sigama ne naa, a bɔxi rawalie faxa, a a xa bɔxi so mixi gbetee yi. ¹⁰ Wo mu nu yi masenyi xaran Kitaabui kui?

‹Banxitie mee geme naxan na,
a bara findi tuxui geme hagige ra.

¹¹ Marigi fɔxi nan a ra.

Fe makaabaxi nan ya won be.› »

¹² A nu woyenfe naxee be, e naxa a kolon a Isa yi taali woyenyi masenxi e tan nan be. E nu katafe e xa a suxu, kɔnɔ e nu gaaxuxi jama nan ya ra. Na kui, e naxa keli a xun, e siga.

Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra

(Matiyu 22:15-22, Luki 20:20-26)

¹³ E naxa Fariseni nun Herode fɔxirabire ndee xee Isa xɔn alako e xa gantanyi te a be, e xa a masɔtɔ woyenyi kui. ¹⁴ E to siga a yire, e naxa a fala a be, « Karamɔxɔ, muxu a kolon nɔndi fale nan i ra. I mu gaaxuma mixi yo xɔn, barima i mu mixi rafisama e booree be. I mixie xaranma Ala xa kira nan na a nɔndi ki ma. A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Rɔma mange ma? Muxu xa a fi, ka muxu naxa a fi?›

¹⁵ Isa to e xa filankafuija kolon, a naxa e yaabi, « Wo katafe n masɔtɔde munfe ra? Wo fa gbete kɔbiri kole keren na n xɔn ma, n xa a mato.› ¹⁶ E to fa keren na, a naxa e maxɔrin, « Nde xili nun misaali na yi kɔbiri kole ma yi ki?› E naxa a yaabi, « Rɔma Mange gbe.› ¹⁷ Isa naxa a fala e be, « Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.› E fan naxa kaaba Isa xa fe ma.

Sadusenie Isa maxɔrinfe faxamixie xa marakeli ma

(Matiyu 22:23-33, Luki 20:27-40)

¹⁸ Sadusenie, naxee a falama a faxamixie mu kelima faxe ma, e naxa fa yi maxɔrinyi ra Isa xɔn ma, ¹⁹ « Karamɔxɔ, Annabi Munsa yi nan sebe muxu be Kitaabui kui, ‹Xa xeme nde taara faxa, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine dɔxɔma, alako a xa bɔnsɔe fi a taara ma.› ²⁰ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere sɔtɔ. A xa di singe naxa gine dɔxɔ, a faxa, a mu bɔnsɔe yo lu. ²¹ A xanbiratɔe naxa na kaape

gine tongo, kɔnɔ a fan naxa faxa, a mu bɔnsɔɛ yo lu. Na nan man naba na fan xanbiratoe ra. ²² Yi mixi solofere birin, e sese mu bɔnsɔɛ lu. A dɔnxɔɛ ra, gine fan naxa faxa. ²³ Na kui, marakeli lɔxɔɛ, na gine to dɔxɔxi yi mixi solofere birin xɔn ma, a sa findima nde gbe ra?»

²⁴ Isa naxa a masen e bɛ, « Wo mu Ala xa Kitaabui kolon, wo mu Ala senbɛ fan kolon. Wo xa tantanyi kelide xa mu na ki? ²⁵ Mixie na keli faxɛ ma marakeli lɔxɔɛ, xeme mu gine dɔxɔma, gine fan mu dɔxɔma xeme xɔn. E luma nɛ alɔ malekɛɛ na ariyanna ki naxɛ. ²⁶ A falafɛ tan, a faxamixie mu kelima faxɛ ma, wo mu nu Annabi Munsa xa Kitaabui xaran, wuri bili xa fe falaxi dennaxɛ? Ala a masen nɛ a bɛ, «N tan nan na Marigi Alatala ra, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.» ²⁷ Faxamixie xa mu Ala batuma, fo naxee baloxi. Na tan findixi wo bɛ tantanyi nan na.»

Yaamari naxan tide gbo a birin bɛ

(Matiyu 22:34-40, Luki 10:25-37)

²⁸ Seriye karamɔxɔ nde naxa a maso e ra, a a tuli mati e xa wɔyenyi ra. A to a to a Isa bara yaabi fanyi fi, a naxa a maxɔrin, « Seriye mundun tide gbo seriye birin ya ma?»

²⁹ Isa naxa a yaabi, « A singe nan yi ki, «Isirayila, i tuli mati, won Marigi Ala, Marigi keren peti na a ra. ³⁰ I xa i Marigi Ala xanu i bɔɲɛ birin na, i nii birin na, i xaxili birin na, a nun i senbɛ birin na.» ³¹ A firin nde nan yi ki, «I xa i ngaxakerenyi xanu alɔ i i yetɛ xanuxi ki naxɛ.» Seriye gbete yo mu na naxan dangi nee ra.»

³² Seriye karamɔxɔ naxa a fala Isa bɛ, « I nɔndi, karamɔxɔ. I bara nɔndi masen a Ala keren peti nan a ra, a boore mu na, fo a keren. ³³ Mixi xa a xanu a bɔɲɛ birin na, a xaxili birin na, a nun a senbɛ birin na. Mixi man xa a ngaxakerenyi xanu alɔ a a yetɛ xanuxi ki naxɛ. Nee rabatufe dangi serɛxɛ gan daaxi nun serɛxɛ birin na.» ³⁴ Isa to a to, a a bara xaxilimaya yaabi fi, a naxa a masen a bɛ, « A gbe mu luxi i xa so Ala xa mangeya niini bun ma.» Na xanbi, mixi yo mu suusa Isa maxɔrinde sɔnɔn.

Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi

(Matiyu 22:41-46, Luki 20:41-44)

³⁵ Isa naxa kawandi ti fɔlɔ hɔrɔmɔbanxi kui. « Munfe ra seriye karamɔxɔɛ a falama, a Ala xa Mixi Sugandixi findixi Dawuda xa di nan na? ³⁶ Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, Dawuda yetɛ a masen nɛ,

«Marigi bara a masen n Marigi bɛ,

"I magoro n yirefanyi ma,

han beemanun n xa i yaxuie ragoro i sanyi bun." › »

³⁷ « Dawuda yete yati a falama a be, «N Marigi». Dawuda fa noma findide a baba ra di?»
Nama gbegbe nu e tuli matima a ra, a xa kawandi nu rafan e ma.

Diinela kobie

(Matiyu 23:1-39, Luki 11:37-52, 20:45-47)

³⁸ Isa naxa a masen e be a xa kawandi kui, « Wo wo yete ratanga seriye karamoxoe ma. A rafan e ma e xa e manere guba xungbe ragoroxi e ma, mixie xa nu e xeebu taa kui binye xeebuie ra. ³⁹ E wama doxo fe salide safe singee, e man xa binye soto xulunyi. ⁴⁰ E kaape ginee harige mupama. E salima a xonkuye ra, alako mixie xa e to. Gbaloe naxan nagataxi e be, a gbo ki fanyi.»

Kaape gine xa hadiya

(Luki 21:1-4)

⁴¹ Isa naxa doxo salide kui, a ya rafindixi kobiri kankira ma, a nu mixie mato e kobiri sama a kui ki naxe. Bannamixi wuyaxi nu kobiri gbegbe safe. ⁴² Kaape gine misikiine fan to fa, a tan naxa kobiri kole firin sa naxee yusi mu gbo. ⁴³ Na kui, Isa naxa a foxirabiree xili, a a masen e be, « N xa nondi fala wo be, yi kaape gine misikiine xa kobiri saxi gbo dangi birin gbe ra naxee bara kobiri sa kankira kui. ⁴⁴ E tan xa hadiya kelixi e xa naafuli nan kui, konon yi kaape gine tan xa hadiya kelixi a xa baloe nan kui.»

13

Horomobanxi xa misaali

(Matiyu 24:1-2, Luki 21:5-6)

¹ Isa to mini horomobanxi, a foxirabire keren naxa a fala a be, « Karamoxo, yi banxie mato, e tixi game xungbe naxee ra, e ti ki man tofanxi ki naxe!» ² Isa naxa a yaabi, « I yi banxi belebelee toxi? Yi game keren mu luma a boore fari be, a birin nabirama ne.»

Maratantanyi, toore, nun paxankate

(Matiyu 24:3-14, Luki 21:7-19)

³ Isa to nu magoroxi Oliwi geya fari, a ya rafindixi horomobanxi ma, Piyeri, Yaki, Yaya, nun Andire naxa a maxarin e doro ma, ⁴ « Na fe sa rabama mun temui? A man sa

kolonma tɔnxuma mundun ma a a fafe rabade?»

⁵ Isa naxa so wɔyɛnfɛ e bɛ, « Wo wo mɛɛni. ⁶ Mixi wuyaxi fama n tan xili falade e yetɛ xun ma a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra!» Na kui, e fama mixi gɛgɛbe ratantande. ⁷ Wo na gere fɛ mɛ, wo na gere nde xili mɛ, wo naxa kɔntɔfili, barima fo na fɛ mɔɔlie xa raba. Na xa mu findima dunɔpa rapɔnyi ra sinden. ⁸ Sie kelima nɛ e boore xili ma, pamanɛe e boore gere. Bɔxi fama nɛ serende yire wuyaxi, kaamɛ fan sin bɔxi ma. Na birin findima mantɔɔrɔli fɔle nan na.»

⁹ « Wo xa mɛɛni wo yetɛ ma, barima e wo soma nɛ kiitisee yi ra, e wo bɔnbɔ salide banxie kui. Wo tima nɛ gominae nun mangɛɛ ya i n tan ma fɛ ra, wo findima nɛ n ma seedee ra e tan bɛ. ¹⁰ Fo xibaaru fanyi xa kawandi si birin bɛ sinden. ¹¹ E na wo xanin wo makiitide temui naxɛ, wo naxa kɔntɔfili wo xa masɛnyi xa fɛ ra beenun wo xa a ti. Ala na wɔyɛnyi naxan yo fi wo ma na waxati ma, wo xa na nan fala, barima wo tan xa mu wɔyɛnma, Ala Xaxili Seniyɛnxi nan fama wɔyɛnde.»

¹² « Mixi fama a ngaxakerɛnyi yanfade, a a sa mixie bɛlɛxɛ, e xa a faxa. Babɛ fan na mɔɔli niyama a xa di ra, die fan kelima nɛ e barimae xili ma, e xa e faxa. ¹³ Mixi birin fama wo xɔnde n tan ma fɛ ra, kɔnɔ naxan na a tun nabɛxi han a rapɔnyi, na kanyi kisima nɛ.»

Se haramuxi jaaxi

(Matiyu 24:15-28, Luki 21:20-24)

¹⁴ « Wo tan naxee na yi xaranfɛ, wo wo tuli mati de! Wo na se haramuxi jaaxi to kasarɛ na naxan xanbi ra, a tixi yire a mu lan a xa ti dennaxɛ, wo tan naxee na Yudaya na temui, wo xa wo gi geyae fari. ¹⁵ Naxan na tande, a naxa so sese tongode a xa banxi kui. ¹⁶ Naxan na xɛ ma, a naxa gbilen a xa xinbeli donma tongode. ¹⁷ Na waxati findima gbaloe nan na furugineɛ nun dingɛɛ bɛ! ¹⁸ Wo Ala maxandi na naxa wo li jɛmɛ temui! ¹⁹ Barima tɔɔrɛ a lima na waxati ma, naxan maniye singe mu nu to kabi Ala naxa dunɔpa daa, a man mu gbilenma to ra abadan. ²⁰ Xa Marigi mu a ragirixi nu nde xa ba na xi kɔnti ra, adama yo mu kisima nu. Kɔnɔ a nde baxi a kɔnti ra mixi sugandixie nan xa fɛ ra.»

²¹ « Xa mixi nde sa a fala wo bɛ, «A mato, Ala xa Mixi Sugandixi na be», xa na mu a ra, «Ala xa Mixi Sugandixi na mɛnni,» wo naxa la a ra. ²² Barima wule faleɛ fama Ala xa Mixi Sugandixi xili falade e yetɛ xun, xa na mu e e yetɛ findi namijɔnmɛɛ ra. E

fama tɔnxuma makaabaxie nun kaabanakoe rabade alako e xa Ala xa mixi sugandixie ratantan, xa e sa nɔma. ²³ Wo meeni wo yete ma. N bara fe birin masen wo be beenun a waxati xa a li.»

Adama xa Di gbilenfe

(Matiyu 24:29-31, Luki 21:25-28)

²⁴ « Na naxankate waxati dangi xanbi,
«soge ifɔɔrɔma ne,
kike yanbe bama ne,
²⁵ tunbuie birama ne bɔxi,
se naxan birin na koore ma a serenma ne.» »
²⁶ « Na temui Adama xa Di toma ne fa ra nuxui kui, senbe nun nɔre ra. ²⁷ A a xa malekee xeema ne dunipa tunxun naani birin na, e xa sa a xa mixi sugandixie malan keli seeti han seeti.»

Xɔre bili xa misaali

(Matiyu 24:32-35, Luki 21:29-33)

²⁸ « Wo xɔre bili mato misaali ra, wo xa xaxili sɔɔ. A salonyi na jingi, a burexe neene naxa mini, wo a kolonma ne jeme bara makɔre. ²⁹ Adama xa Di fafe fan na na ki ne. Wo na yi fe birin to raba ra, wo xa a kolon Adama xa Di bara makɔre, a jan tixi naade ra. ³⁰ N xa nɔndi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³¹ Koore nun bɔxi dangima ne, kɔnɔ n ma masenyi tan mu dangima abadan.»

Dunipa rapɔnyi waxati kolonfe

(Matiyu 24:36-44)

³² « Mixi yo mu a kolon yi fee sa rabama lɔxɔe nun waxati yo ma. Hali maleke naxee na ariyanna, e mu a kolon, Ala xa Di fan mu a kolon, fo Baba Ala keren peti. ³³ Wo meeni wo yete ma, wo naxa yanfa, barima wo fan mu a kolon yi fee sa kamalima temui naxe.»

³⁴ « A maniyaxi xeme nan na, naxan na sigafe biyaasi. A na keli a xa fɔxɔe xun, a na birin taxuma a xa konyie ra, a kankan ti a xa wali de, a man a fala naade kante be, a a naxa yanfa. ³⁵ Na kui, wo naxa yanfa. Xa fɔxɔe kanyi gbilenma nunmare nan na ba, xa na mu kɔe tagi, xa na mu konkore deya singe, xa na mu geesege, wo mu a waxati yo kolon. ³⁶ Xa a fa wo terenna, a naxa a li de wo xife! ³⁷ N naxan falama wo be, n na nan a

falama birin be: Wo naxa yanfa!»

14

Yanfanteya Isa be

(Matiyu 26:1-5, Luki 22:1-6)

¹ Xi firin nan nu luxi beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, naxan man xili falama Taami Lebinitare Sali. Serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe nu na feere fenfe e xa Isa suxu yanfanteya saabui ra, e xa a faxa. ² E naxa lan a ma, « Won naxa a suxu sali loxoe, xa na mu a ra jama a xunyi kelima ne.»

Gine nde labunde ture safe Isa ma

(Matiyu 26:6-13)

³ Isa to nu na Betani, Simon kune kanyi xonyi, a a degefe teebili ra, gine nde naxa fa. Narada labunde ture nu na a yi ra, naxan sare xoroxo ki fanyi. A nu saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. Gine to bitire de rabi, a naxa labunde ture sa Isa xunyi. ⁴ Kono mixi ndee nu na naa, e naxa xono, e a fala e bore be, « Yi labunde ture makanaxi yi mooli ra munfe ra? ⁵ Xa a sa mati ne nu, a sare noma dangide walike xa je keren wali sare ra, na kobiri fan no fide setaree ma.» E boje naxa te gine xili ma.

⁶ Kono Isa naxa a masen, « Wo yi gine lu na. Wo na a torofe munfe ra? Kewali fanyi nan yi ki, a naxan nabaxi n be. ⁷ Setaree luma ne wo ya ma temui birin. Wo na wa a xon ma temui yo, wo noma fe fanyi rabade e be, kono n tan mu luma wo yi ra be abadan xe. ⁸ Yi gine noxi naxan na, a na nan nabaxi. A labunde saxi n ma n ma maragate loxoe nan ma fe ra. ⁹ N xa nondi fala wo be, Ala xa xibaaru fanyi sa kawandima dede dunja birin kui, yi gine xa kewali xa fe fan falama ne, mixie xa e ratu a xa fe ma.»

Yudasi xa yanfanteya

(Matiyu 26:14-16, Luki 22:1-6)

¹⁰ Na temui, Yudasi Isikariyoti, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa siga serexedube kuntigie yire, e xa woyen alako a xa Isa sa e belexe. ¹¹ E to a me, e naxa jalexin ki fanyi ra, e kobiri laayidi tongo a be. Na kui, Yudasi naxa so waxati fenfe a noma Isa sade e belexe temui naxe.

Sayamaleke Dangi Sali

(Matiyu 26:17-25, Luki 22:7-34)

¹² Taami Lebinittare Sali to a li, a loxo singe, yexeyore bama serexe ra loxo naxe, Isa foxirabiree naxa a maxarin, « I wama muxu xa sa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala i be minden?» ¹³ A naxa a foxirabire mixi firin xee, a a fala e be, « Wo siga taa kui. Wo naralanma xeme nde ra, ye feje dodoxi a xun. Wo xa bira a foxo ra. ¹⁴ A na so dennaxe, wo xa a fala na banxi kanyi be, «Karamoxo wama a kolonfe a noma Sayamaleke Dangi Sali donyi donde dennaxe, a tan nun a foxirabiree.» ¹⁵ A fama banxi kui xungbe masende wo be koore ra, se birin yailanxi naa a fanyi ra. Wo xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala menni.» ¹⁶ A foxirabiree naxa siga, e so taa kui, e fe birin li alo Isa a masen e be ki naxe. E naxa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

¹⁷ Nunmare to so, Isa nun a foxirabire fu nun firinyie naxa fa. ¹⁸ E nu na e degefe teebili ra temui naxe, Isa naxa a masen, « N xa nondi fala wo be, wo tan naxee na wo degefe n fe ma yi ki, mixi keren na wo ya ma naxan fafe n yanfada.» ¹⁹ A foxirabiree naxa sunnun folo, kankan nu fa Isa maxarin, « N tan mu a ra?» ²⁰ Isa naxa e yaabi, « A kanyi na wo tan mixi fu nun firinyie ya ma, n nun naxan belexe ragoroma paani keren kui. ²¹ Adama xa Di sigama ne alo a xa fe sebexi ki naxe, konogbaloe nan na Adama xa Di yanfama be. A fisa na kanyi be hali a mu bari nu.»

Marigi xa serexe tonxuma

(Matiyu 26:26-30, Luki 22:14-20, 1 Korintikae 11:23-25)

²² E to nu e degefe, Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra, a a fala e be, « Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na.» ²³ Na dangi xanbi, Isa naxa tonbili fan tongo. A man to tantui rasiga Ala ma, a naxa tonbili so e yi ra, e birin naxa a min. ²⁴ Isa naxa a masen e be, « Yi findixi n wuli nan na, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be. ²⁵ N xa nondi fala wo be, n to yi weni minfe yi ki, n mu yi minma sonon, han won birin man sa a minma loxo naxe Ala xa mangeya niini bun ma.»

²⁶ E to ge beeti bade, e naxa te Oliwi geya fari.

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(Matiyu 26:31-35, Luki 22:31-34, Yaya 13:36-38)

²⁷ Isa naxa a masen a foxirabiree be, « Wo birin gbilenma ne n foxo ra, barima a sebexi, «N xuruse demadonyi faxama ne, yexee fan yensen.» ²⁸ Konon na keli faxe ma,

n sigama wo ya ra Galile.»

²⁹ Piyeri naxa a fala a be, « Hali birin gbilen i fɔxɔ ra, n tan mu gbilenma i fɔxɔ ra!» ³⁰ Isa naxa Piyeri yaabi, « N xa nɔndi fala i be, to kɔɛ yati, beenun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» ³¹ Kɔnɔ Piyeri naxa a fala senbe ra, « Hali won birin nan sa faxama, n mu n yete rasanma i ma!» Isa fɔxirabire birin naxa gbilen na wɔyen keren fala ra.

Isa Ala maxandife Getesemani

(Matiyu 26:36-46, Luki 22:39-46)

³² Na dangi xanbi Isa nun a fɔxirabiree naxa siga yire nde, dennaxe xili Getesemani. Isa naxa a fala e be, « Wo dɔxɔ be. N tan xa sa Ala maxandi.» ³³ A naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin a xun ma. Naxankate nun kɔntɔfili naxa Isa bɔɛ suxu. ³⁴ A naxa a masen e be, « Sunnunyi bara nɔ n bɔɛ ra alɔ a xa n faxa. Wo lu be, kɔnɔ wo naxa xi.»

³⁵ Isa naxa a masiga dondoronti, a a yatagi rafelen bɔxi ma, a Ala maxandi na waxati xa makuya a ra, xa na sa nɔma rabade. ³⁶ A naxa Ala maxandi, « N Baba, i nɔma fe birin na. I xa n natanga yi naxankate ma. Kɔnɔ n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ³⁷ A to gbilen a fɔxirabiree yire, a naxa e li e na xife. A naxa a fala Piyeri be, « Simɔn, i xife ne yi ki? I mu nɔxi waxati keren xi xɔli kanade n ma fe ra? ³⁸ Wo naxa xi. Wo Ala maxandi ne alako wo naxa bira tantanyi kui. Mapɔxun fanyi na adama be, kɔnɔ a fate bende tan senbe mu na.»

³⁹ Isa man to a masiga e ra, a man naxa Ala maxandi na maxandi kerenyi ra. ⁴⁰ A to gbilen a fɔxirabiree yire, a man naxa e li e xife, barima xi xɔli nu bara nɔ e ra. Yaabi yo mu nu e yi Isa be.

⁴¹ Isa man to gbilen e yire a sanmaya saxan nde, a naxa a fala e be, « Wo xife ne? Wo na wo malabufe han ya? A tan nan na ki, waxati bara a li. Adama xa Di fafe sade yunubitɔee belexe. ⁴² Wo keli, won xee. Wo a mato, n yanfama bara fa.»

Isa suxufe

(Matiyu 26:47-56, Luki 22:47-53, Yaya 18:3-11)

⁴³ Isa jan mu nu gexi wɔyende, Yudasi, naxan nu na a fɔxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa fa keren na e nun pama, santidegema nun gbengbeta suxuxi e yi ra. Serexedube kuntigie, seriye karamɔxɔe, nun Yuwifie xa forie nan nu e xee. ⁴⁴ Isa

yanfama nun na jama nu bara lan a ma, a xa Isa matonxuma e be. A nu bara a fala e be, « N na mixi naxan sunbu, a tan nan na ki. Wo a suxu, wo a xanin, wo a kanta.» ⁴⁵ Yudasi fefe fa, a naxa a maso Isa ra, a a fala a be, « Karamoxo,» a fa a sunbu. ⁴⁶ Na kui, jama naxa Isa suxu.

⁴⁷ Mixi nde nu tixi naa, a naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi tuli bolon. ⁴⁸ Isa naxa a masen e be, « Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan na n na? ⁴⁹ Loxo yo loxo, n nu na wo ya ma, n nu kawandi ti horomobanxi kui, wo mu n suxu. Kono naxan sebexi Kitaabui kui, fo a xa kamali.» ⁵⁰ Na xanbi, Isa foxirabiree birin naxa e gi a xun ma.

⁵¹ Segetala nde fan nu na naxan nu biraxi Isa foxo ra, dugi nan gbansan nu felenxi a ma. E naxa a suxu, ⁵² kono a naxa mini a xa dugi kui, a a gi a mageli ra.

Yuwifie Isa makiitife

(Matiyu 26:57-68, Luki 22:63-65, Yaya 18:12-24)

⁵³ E naxa Isa xanin serexedube kuntigie xunyi xon. Serexedubee kuntigie, Yuwifie xa forie, nun seriye karamoxo birin nu malanxi naa. ⁵⁴ Piyeri nu bara bira Isa foxo ra, konɔ a mu nu a makorema a gbe ra. A naxa bira a foxo ra han a so serexedube kuntigie xunyi xa tete kui. E nun horomobanxi kantamae naxa dɔxo te ra, e nu fa e maxara. ⁵⁵ Serexedube kuntigie nun Yuwifie xa kiitisa donxoɛ birin, e nu seede fenfe Isa xili ma, alako e xa a faxa, konɔ e mu se to. ⁵⁶ Mixi gbege naxa fa Isa toɔnegede, konɔ e xa wulee mu nu lanma e boore ma. ⁵⁷ Mixi ndee to keli wule seede bade a xili ma, e naxa a fala, ⁵⁸ « Muxu a xui mexi ne, a a falama, «N yi horomobanxi rabirama ne, adama belexe naxan tixi, n gbete ti xi saxon bun ma, naxan mu tixi adama belexe ra.» ⁵⁹ Konɔ hali na woyenyi kui, e xa seedenoxoya mu nu lanxi a boore ma.

⁶⁰ Na kui, serexedube kuntigie xunyi naxa keli jama tagi, a Isa maxərin, « Pe, i mu e yaabima? Yi xəmɛe munse safe i xun ma yi ki?» ⁶¹ Kɔnɔ Isa mu yaabi yo fi, a mu sese fala. Serexedube kuntigi xunyi man naxa a maxərin, « I tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Batu Mange xa Di?» ⁶² Isa naxa a masen, « N tan nan na a ra. Wo fama Adama xa Di tode, a dɔxɔxi Ala Senbema yirefanyi ma, wo a to fafe ra nuxuie kui.»

⁶³ Na kui, serexedube kuntigi naxa a yete xa donma suxu, a iboo xone ra, a a fala, « Won hayi na seede gbetee ma yire? ⁶⁴ Wo bara a me a Ala mabexuxi ki naxe! Wo kiiti toxi di?» E birin naxa a fala a lanma a xa faxa ne. ⁶⁵ Ndee naxa deye boxun folo a ma. E

naxa a ya maxiri, e nu a madin, e nu fa a fala a be, « Namijnɔnmɛɛna raba! A fala ba, naxan i bɔnbɔxi!» A to sa kɔsibilie bɛlɛxɛ, nee fan naxa a bɔnbɔ.

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

(Matiyu 26:69-75, Luki 22:55-62, Yaya 18:15-25)

⁶⁶ Piyeri nu na tɛtɛ kui temui naxɛ lanbanyi, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie xunyi xa konyi gine keren naxa fa. ⁶⁷ A to Piyeri to, a a maxarafe tɛ ra, a naxa a igbɛ, a a fala, « I tan, wo nun Isa Nasaretika birin nan nu a ra.» ⁶⁸ Piyeri naxa a matandi, a a fala, « N mu a kolon i na fefe falafe!» A naxa mini tɛtɛ kui. ⁶⁹ Kɔnɔ konyi gine man to a to, a man naxa wɔyɛn fɔlɔ mixie bɛ naxee nu na naa, « A xa mixi nde nan ya.» ⁷⁰ Piyeri man naxa a matandi. A mu bu, naxee nu na naa, e man naxa a fala Piyeri bɛ, « Nɔndi na a ra, a tan mixi nde nan yati i ra, barima Galileka nan i ra.» ⁷¹ Kɔnɔ Piyeri naxa so a kalife, a a fala « Ala xa n danka! Wo yi xemɛ naxan ma fɛ falafe, n tan mu a kolon feo!» ⁷² Konkore naxa a rate keren na a deya firin nde. Piyeri naxa ratu fa Isa xa wɔyɛnyi ma a bɛ, « Beemanun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma nɛ n ma sanmaya saxan.» Na kui, a naxa so wafe.

15

Isa xaninfe Pilati xɔn

(Matiyu 27:1-2, 11-26, Luki 23:1-7, 13-25, Yaya 18:28-19:16)

¹ Kuye to iba, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie, Yuwifie xa forie, seriye karamɔxɔɛ, nun Yuwifie xa kiitisa dɔnxɔɛ birin, e to nu bara ge e xa malanyi ra, e naxa Isa xiri, e a xanin Pilati xɔn.

² Pilati naxa Isa maxɔrin, « I tan nan findixi Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, « I tan nan a falaxi.» ³ Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie naxa fa Isa tɔɔnɛge fɛ gbegbe ma. ⁴ Pilati man naxa a maxɔrin, « I mu e yaabima? I mu a mexi e fɛ naxan birin safe i xun ma?» ⁵ Kɔnɔ Isa mu yaabi gbɛtɛ yo fi sɔnɔn. Pilati fan naxa kaaba na ma.

⁶ Nɛ yo nɛ, sali na a li, Pilati dari fɛ nan nu a ra, a xa geelimani keren nabɛpin pama bɛ, e na wa naxan yo xɔn. ⁷ Na waxati, geresoe ndee nu na geeli naxee nu bara keli mangasanyi xili ma. Naxasi to bira, e nu bara faxɛ ti. Xemɛ nde nu na e ya ma naxan nu xili Barabasi. ⁸ Awa pama naxa fa Pilati xɔn, e a maxɔrin, a xa a raba e bɛ, alɔ a darixi a ra ki naxɛ. ⁹ Pilati naxa e maxɔrin, « Wo wama n xa Yuwifie xa mange bɛnin wo bɛ?» ¹⁰

Pilati nu a kolon a serexedube kuntigie nu Isa saxi a belexe toone nan ma.

¹¹ Kono serexedube kuntigie naxa pama kui iso, alako Pilati xa Barabasi nan bepin e be. ¹² Pilati man naxa e maxarin, « Wo fa wama a xon ma n xa munse raba yi xeme ra, wo naxan ma, a Yuwifie xa mange?» ¹³ Nama man naxa sonxo, « A banban wuri magalanbuxi ma!» ¹⁴ Kono Pilati naxa e maxarin, « Munfe ma? A fe jaaxi mundun nabaxi?» Kono e tan sonxoe nan tun xun masama, e nu a fala, « A banban wuri magalanbuxi ma!» ¹⁵ Na kui, Pilati to wa pama boje rafe e ma, a naxa Barabasi rabejin e be. A naxa yaamari fi soorie xa Isa bonbo sebere ra. Na xanbi, a naxa Isa so e yi e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Soorie Isa mayelefe

(Matiyu 27:27-31, Yaya 19:2-3)

¹⁶ Soorie naxa Isa xanin gomina xonyi, na tete kui, e e boore soorie birin xili. ¹⁷ E naxa mange guba gbeeli ragoro Isa ma, e fa tunbee mafilin, e e yailan mange katanyi maniyi ra. E naxa na sa a xun ma, ¹⁸ e nu a xebu, « I kena, Yuwifie xa mange.» ¹⁹ E nu a xunyi bonboma wuri ra, e deye boxun a ma, e e xinbi sin, e suyidi a be. ²⁰ E to ge Isa mayelede, e naxa mange guba rate a ma, e a gbe dugi ragoro a ma, e fa a ramini e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma

(Matiyu 27:32-44, Luki 23:26-49, Yaya 19:16-24)

²¹ Sirenika xeme nde nu na dangife kira ra, a kelixi daaxa. A nu xili Simon, Alesandire nun Rufu baba. Soorie naxa a yamari, a xa Isa xa wuri magalanbuxi xanin. ²² E naxa Isa xanin yire dennaxan xili falama Gologota, na nan falaxi e xa xui, « xunkonkota yire». ²³ E naxa weni so a yi, miri seri saxi a xun, kono a mu tin a minde. ²⁴ E naxa a mabanban wuri magalanbuxi ma, e kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sotoma. ²⁵ E nu a banbanfe temui naxe, geesege tagi nan nu a ra. ²⁶ E to nu wama birin xa a kolon e a banbanxi fe naxan ma, e yi sebeli nan gbaku a xun ma, « Yuwifie xa mange.»

²⁷⁻²⁸ E naxa suute mixi firin fan banban wuri magalanbuxie ma Isa fe ma, keren a yirefanyi ma, boore a kola ma. ²⁹ Mixie nu dangima Isa konbi ra, e nu e xunyi lintan a ma, e a fala, « Ee, i tan naxan hromobanxi rabirama, i man fa a ti xi saxan bun ma, ³⁰ i yete rakisi! Goro wuri magalanbuxi kon na!» ³¹ Serexedube kuntigie nun seriye

karamɔxɔe fan nu a mayelefe, e nu a fala, « A bara mixi gbetee rakisi, kɔnɔ a mu nɔma a yete tan nakiside. ³² Isirayila mange xa mu a ra, Ala xa Mixi Sugandixi? A xa goro wuri magalanbuxi kɔn be ya, muxu xa a to, muxu xa la a ra.» Naxee nu banbanxi a fe ma, nee fan nu Isa konbife ne.

Isa xa faxe

(Matiyu 27:45-56, Luki 23:44-49, Yaya 19:28-30)

³³ Yanyi tagi to a li, yanyi xare ra, dimi naxa sin bɔxi birin ma leeri saxan bun ma. ³⁴ Na waxati ma, Isa naxa gbelegbele senbe ra, « Eloyi, Eloyi, lema sabaxatani?» Na nan falaxi e xa xui, « N Marigi Ala, n Marigi Ala, i n nabepinxi munfe ra?» ³⁵ Mixi naxee nu na naa, e to a xui me, e naxa a fala, « Wo a mato, a na Annabi Eliya nan xilife!» ³⁶ Mixi nde naxa a gi, a sa dunkobi rasin weni xɔne xɔra, a a so wuri de i, a fa a ti Isa be alako a xa a min. A naxa a fala, « Wo a lu, won xa a mato xa Annabi Eliya fama a ragorode.» ³⁷ Isa naxa a xui ite senbe ra, a fa laaxira.

³⁸ Na waxati, dugi xungbe naxan singanxi hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa ibɔɔ firin na, keli a fuge han a laabe. ³⁹ Soori mange naxan nu tixi Isa ya i, a to Isa laaxira ki to, a naxa a fala, « Nɔndi nan a ra yati, Ala xa Di nan nu yi xeme ra!» ⁴⁰ Gine ndee fan nu na naa, e ndedi makuyaxi Isa yire ra, e yi fe birin matoma. Mariyama Magidalaka nu na e ya ma, a nun Salome, a nun Mariyama, Yaki lanmadi nun Yusufu nga. ⁴¹ Isa nu na Galile temui naxe, yi ginee nan nu birama a fɔxɔ ra, e nu walie raba a be. Gine gbete gbegbe fan nu na naa naxee nu bara Isa mati han Darisalamu.

Isa xa maragate

(Matiyu 27:57-61, Luki 23:50-56, Yaya 19:38-42)

⁴² Nunmare to so, beenun malabu lɔxɔe xa fɔlɔ, ⁴³ Yusufu Arimateka naxa siga Pilati xɔn. Yuwifie xa kiitisa binye nde nan nu a ra naxan nu Ala xa mangeya niini mamefe. Limaniya kui, a naxa sa Pilati maxandi Isa fure ma. ⁴⁴ Pilati naxa terenna a kolonfe ra a Isa jan bara faxe. A naxa soori mange xili, a a maxɔrin na fe ma. ⁴⁵ Soori mange fan to a rakolon a Isa bara faxe, Pilati naxa Isa fure so Yusufu yi ra. ⁴⁶ Yusufu to kasange sara, a naxa Isa fure ragoro wuri magalanbuxi kɔn, a a kasange, a fa a bele gaburi kui, naxan nu gexi geme kui. Na xanbi, a naxa geme xungbe mapindigilin, a a dɔxɔ gaburi de ma. ⁴⁷ Mariyama Magidalaka nun Mariyama Yusufu nga, e naxa a to e Isa ragatafe dennaxe.

Isa kelifɛ faxɛ ma

(Matiyu 28:1-15, Luki 24:1-12, Yaya 20:1-20)

¹ Malabu lɔxɔɛ to ba a ra, Mariyama Magidalaka, Mariyama Yaki nga, nun Salome, e naxa labundɛ ture sara alako e xa a sa Isa fure ma. ² Sande lɔxɔɛ, kuye baxi ibade, e naxa kurun gaburi yire ra. ³ Kira ra, e naxa e bore maxɔrin, « Nde gɛmɛ bama won bɛ gaburi dɛ ma?»

⁴ Gɛmɛ naxan nu dɔxɔxi gaburi dɛ ma, a nu xungbo ki fanyi. Kɔnɔ e to e ya rasiga, e naxa a to gɛmɛ bara ba naa. ⁵ E to so gaburi kui, e naxa sɛgetala nde to a dɔxɔxi yirefanyi ma, guba fiixɛ ragoroxi a ma. E naxa gaaxu. ⁶ A naxa a fala e bɛ, « Wo naxa gaaxu. Wo na Isa Nasaretika nan fenfɛ, e naxan banban wuri magalanbuxi ma. A mu bɛ, a bara keli faxɛ ma. Wo a mato, e nu a saxi menni nɛ. ⁷ Kɔnɔ wo siga, wo sa a fala a fɔxirabirɛɛ bɛ, a nun Piyeri, a Isa na sigafɛ wo ya ra Galile. Wo a toma menni nɛ alɔ a a masen wo bɛ ki naxɛ.» ⁸ Ginɛɛ naxa mini gaburi kui, e siga e gi ra, e kaabaxi fo e serenma. E mu sese fala mixi yo bɛ, barima e nu bara gɛ gaaxude.

Isa minifɛ mixie ma a nun a xa te koore

(Matiyu 28:9-10, Yaya 20:11-18)

⁹ Isa to keli faxɛ ma sande lɔxɔɛ kuye iba, a mini Mariyama Magidalaka nan singɛ ma, a pinne solofere keri naxan fɔxɔ ra. ¹⁰ Mariyama naxa siga Isa xibaaru falade mixie bɛ e nun naxɛɛ nu a ra. E birin nu sunnunxi, e man nu wafɛ Isa xa jɔnfɛ ma. ¹¹ E to a mɛ a a Isa jɔjɛ to nɛ, e mu la a ra.

(Luki 24:13-35)

¹² Na fɛɛ dangi xanbi, Isa naxa mini kɛɛna gbɛtɛ ra a fɔxirabirɛ mixi firin ma, e to nu na daaxa nde kira xɔn. ¹³ Nɛɛ fan naxa gbilen yi fɛ tagi raba ra booreɛ bɛ, kɔnɔ e mu la nɛɛ fan xui ra. ¹⁴ Na xanbi, Isa naxa mini a fɔxirabirɛ fu nun kɛrɛn ma, e nu e dɛgɛfɛ teebili ra temui naxɛ. Isa naxa wɔyɛn e ma e xa danxaniyataɛɛpa nun xaxili xɔrɔxɔya xa fɛ ra, barima e mu nu laxi mixie ra naxɛɛ Isa to, a to nu bara keli faxɛ ma.

(Matiyu 28:16-20, Luki 24:44-53)

¹⁵ Isa naxa a masen e bɛ, « Wo siga dunipa birin kui, wo daali birin kawandi xibaaru fanyi ra. ¹⁶ Naxan na danxaniya n ma, a xunxa ye xɔɔra, na kanyi kisima nɛ.

Kɔnɔ xa naxan mu danxaniya n ma, na kanyi bɔnɔma nɛ. ¹⁷ Naxee na danxaniya n ma e yi kaabanako fee rabama nɛ n xili ra. E fama nɛ pinnee keride mixie fɔxɔ ra, e xui neene falama nɛ, ¹⁸ e bɔximasee suxuma nɛ e belexe ra e mu e xin, e sefi minma nɛ se mu e to, e e belexe sama nɛ furemae ma, furemae yalan.»

¹⁹ Na kui, Marigi Isa to ge woyende e be, a naxa te koore ma. A naxa sa a magoro Ala yirefanyi ma. ²⁰ E tan naxa siga kawandi tide yire birin, e nun Marigi naxa wali. Marigi naxa feere fi e ma, e xa tonxuma makaabaxie raba, mixie xa la e xa kawandi ra.